N°. 67. | ZATURDAG 19 MAART. | A°. 1859.

ROTTERDAMSCHE COURANT.

De Abonnementsprijs is *f* 24 's jaars of *f* 6 per drie maanden franco per post door het geheele Rijk.
Behalve aan het Bureau der Courant kan men zich bij alle Boekhandelären en Postkantoren abonneren.
Enkele Nommers 10 Cents.

Bureau : Hoogstraat Wijk 10, N°. 77.

Geboorte-, Trouw- en Doodberigten van 1 tot 5 regels . . *f* 1.—
Iedere regel meer . . . . - 0.20
Andere Advertentien per regel . . . . - 0.20
Groote letters naar plaatsruimte. — Bij iedere Advertentie 45 Cents voor zegelregt en 1 Exemplaar der Courant.

Bij deze Courant behoort een **BIJBLAD**, *bevattende het verslag der zitting van de Tweede Kamer van donderdag* 17 *maart en het begin van het verslag der zitting van vrijdag* 18 *maart.*

Hebben wij na onze beschouwing van de wording van art. 56 van 't Regeringsreglement veel reden, ons te verwonderen over het stilzwijgen, door den toenmaligen Minister van Koloniën bij de beraadslaging over dat artikel maar al te getrouw bewaard? De Minister had nu eenmaal besloten, aan het verlangen, door de meerderheid van éóne enkele afdeeling slechts te kennen gegeven te voldoen; maar met groote ingenomenheid kon hij de bepaling niet verdedigen. Niet meer dan eenmaal — en dat nog wel in den aanvang en zeer kort werd door den Heer *Pahud* over art. 56 (toen nog art. 59) het woord gevoerd: en toch was de discussie vrij langdurig.

Twee amendementen werden al dadelijk op het artikel zooals het daar lag, voorgesteld. Het eene door den Heer *van Bosse;* na een wijziging, door den Heer *Thorbecke* voorgesteld en door den Heer van Bosse overgenomen, strekte het om den aanhef van het artikel aldus te lezen: „De Gouverneur-„Generaal doet het op hoog gezag ingevoerde stelsel „van cultures, onder de leiding en het toezigt van „regeringsbeambten, in stand houden, voor zooveel „dit met de volgende regels bestaanbaar is." Een amendement van den Heer *Stolte* strekte om het zesde lid van het artikel te doen vervallen, en daarvoor in de plaats te stellen: „dat alzoo het cultuurstelsel, bij „eene gewenschte uitbreiding en verbetering van het „personeel van ambtenaren, meer en meer strekke om „de Javasche bevolking in diervoege op te leiden en „te ontwikkelen, dat zij geschikt worde voor een stelsel „van landbouw, steunende op vrijwillige overeen-„komsten met de betrokkene gemeenten en personen, „waarbij de tusschenkomst des Bestuurs en de invloed „en bemoeijenis der inlandsche hoofden kunnen „worden ontbeerd."

De Heer van Bosse had met zijn amendement een vermeerdering van het aantal gouvernements-ambtenaren op het oog, ten einde het stelsel van cultures meer onmiddellijk onder de leiding en het toezigt dier ambtenaren te kunnen plaatsen; hij voorzag als gevolg van die vermeerdering, vermeerdering van productie. In de tweede plaats wenschte hij, in overeenstemming met den Heer Thorbecke, „het cultuurstelsel in stand te houden" — maar slechts „*voor zooveel dit met de volgende regels bestaanbaar* „*is.*" De Heer Thorbecke prees dit laatste gedeelte van het amendement met de volgende woorden aan: „dan is het, zoo het mij toeschijnt, duidelijk wat „men wil, en geheel in den zin, zoo ik mij niet bedrieg, „van al de sprekers die over dit artikel het woord „hebben gevoerd; van allen die het stelsel van cultures „ten laatste wenschen te zien oplossen in een stelsel „van vrijen arbeid, en, om die uitkomst voor te „bereiden, de handhaving der dwangcultuur aan de „hier gestelde regels willen *onderworpen* hebben." Dit amendement stelde dus de instandhouding van het cultuurstelsel in de allereerste plaats afhankelijk van de naleving der voorschriften, onder alinea 1—6 van het artikel gegeven: met andere woorden: het maakte den aanhef van het artikel (de Gouverneur-Generaal doet... het stelsel van cultures ... in stand houden) *ondergeschikt* aan de daarop volgende bepalingen, in het belang van den Javaan en van het stelsel van vrijen arbeid vastgesteld.

Dat amendement nu werd met 32 tegen 20 stemmen *verworpen*.

Het amendement van den Heer Stolte werd slechts door éénen spreker, den Heer *Donker*, behandeld. De voorsteller-zelf was door ziekte verhinderd, de vergadering bij te wonen. Volgens den Heer Donker was de strekking van het amendement, om de zaak van den vrijen arbeid niet te praejudicieeren; van daar, dat het, in de plaats der *voorbereiding zelve* tot den vrijen arbeid, in de zesde alinea voorgeschreven, de middelen aangaf, waardoor die voorbereiding zou kunnen worden *bevorderd*, waardoor men tot die voorbereiding zou kunnen *geraken*. Door andere leden schijnt echter aan het amendement een andere zin te zijn gehecht; wij kunnen toch niet aannemen, dat bijv. de Heeren van Hoëvell en Thorbecke, *vóór* het amendement van den heer Stolte stemmende, daarin lazen wat de heer Donker er blijkens zijne verklaring van het voorstel in las. Genoeg, ook dit amendement werd verworpen; 29 stemmen hadden zich er tegen, 23 er vóór verklaard.

Het artikel, zooals het door de Regering was geformuleerd, bleef dus gehandhaafd. Zien wij nu, welk licht de discussies over het dus gestelde artikel kunnen verspreiden. De Minister van Koloniën verklaarde in den loop der beraadslaging, dat de Regering met dit artikel wilde: „bestendiging van het bestaande, „maar het bestaande gezuiverd van de misbruiken „die daaraan nog mogten verbonden zijn." — „Er „is geen blijk voorhanden dat de Regering het cul-„tuurstelsel zou willen afschaffen; ik weet niet waaruit „dit afgeleid wordt." — Nog een explicatie omtrent de woorden „zooveel doenlijk" in den aanhef, welke woorden zijn opgenomen „omdat het denkbaar is, „dat er omstandigheden kunnen voorkomen, die tot „eene wijziging of inkrimping van het bestaande stelsel „zouden moeten leiden; niet alleen Europesche oorlog „of andere gebeurtenissen van dien aard, maar ook „rampspoeden van verschillenden aard op Java-zelf"— en ziedaar alles, wat de Minister omtrent den zin van het artikel zegt. Noode en ter elfder ure was hij er toe gekomen, het artikel, dus geformuleerd, voor te stellen; krachtige verdediging, duidelijke toelichting tegenover de menigvuldig ingebragte bezwaren meende hij, naar het schijnt, had men daarom van *hem* niet te verwachten of te eischen.

Wij zijn niet de eenigen, wie de toelichting van den Minister onbevredigd laat: de Heer *van Niepen van Sevenaer* weet na de rede des Ministers niet „of „hij uit de 1ste alinea en uit hetgeen er verder op „volgt, moet opmaken dat de Minister werkelijk op „twee gedachten hinkt." Laat ons zien of de verdedigers van het artikel onder de Leden der Kamer zich duidelijker hebben uitgedrukt, of ook de bestrijders meer bouwstoffen tot een juiste verklaring hebben geleverd.

Volgens den Heer *Rochussen* „bevat het artikel, „zooals de Regering het voorstelt, de instandhouding „van het cultuurstelsel, en tevens een waarborg „tegen overschrijding der grenzen, buiten welke het „niet mag worden opgedreven"; de Heer *Baud* — eveneens voorstander van het artikel — „wenscht te „behouden wat eenmaal is tot stand gebragt, met „de overtuiging dat daarin van lieverlede die ver-„beteringen gebragt moeten worden, waarvoor het „vatbaar is, opdat, *zoo mogelijk*, eenmaal worde „teruggekomen tot die heilzame beginselen" — beginselen van vrijen arbeid —, „waarvan slechts de nood van het moederland gedwongen heeft af te „gaan." Volgens den Heer *Mackay* wordt bij dit artikel „niet zoozeer het cultuurstelsel als wel de „inlander in bescherming genomen. - En terwijl wij, „even als de Regering, door minder dwang en toch „met meerder productie of voordeel, den weg van „vrije cultuur willen opgaan, zooveel mogelijk ten „minste, ... moet ik het stelsel der Regering, die „ons te gemoet is gekomen, huldigen." Hooren wij eindelijk den Heer *van Hoëvell*, den even onvermoeiden als bekwamen strijder voor het stelsel van den vrijen arbeid. Hij verheugt er zich over, een artikel als dit door de Regering in het Ontwerp-Reglement opgenomen te zien; tot die opname heeft hij bij het onderzoek in de afdeelingen krachtig medegewerkt, en met zelfvoldoening heeft hij dus dit artikel gelezen. Toch voldoet het niet geheel aan wat hij verlangt. Hij verlangt dadelijken overgang tot vrijen arbeid, dáár waar het nu reeds bewezen is, dat die bestaanbaar is, en met name bij de suikercultuur; hij verlangt, dat gelegenheid zal worden gegeven „om op Java particuliere landbouw-ondernemingen „uit te oefenen en gronden te laten bebouwen door „vrijwilligen arbeid van Javanen;" hij verlangt publieke uitbesteding der suiker-contracten; en dat alles wil hij in de wet als zoovele beginselen zien opgenomen.

„Wat wilde nu de meerderheid der Kamer, die in 1854 het amendement van den Heer van Bosse benevens dat van den Heer Stolte verwierp en het artikel, zooals het door de Regering was voorgesteld, aannam? Naar onze meening: handhaving van het bestaande, maar zonder de oogen te sluiten voor het einddoel, waarnaar men, al was het dan ook nog ver verwijderd, te streven had — toepassing van den vrijen arbeid; met andere woorden: men wilde het cultuurstelsel, van zijn gebreken gezuiverd, doen strekken tot een doelmatige voorbereiding voor de werking van een ander stelsel, dat van den vrijen arbeid. Men wilde de belangen der schatkist behartigen, en tegelijk den toestand van den inlander verbeteren; men wilde dien inlander doen rijpen voor een ander systeem, waarvan de verwezenlijking wel nog zeer verre kan zijn, maar dat eens in werking zal treden, wanneer onze toestand, zoowel als die van den Javaan, zal gedoogen „dat worde terug-„gekomen tot die heilzame beginselen, waarvan „slechts de nood ons heeft gedwongen ons te ver-„wijderen."

BUITENLAND.

LONDEN den 17 Maart.

Het comitté ter ondersteuning van de Napolitaansche bannelingen is thans definitief zamengesteld, onder het voorzitterschap van den graaf van Shaftesbury. Het telt 78 namen, waaronder de invloedrijkste der Whig-partij. De Regering heeft zich, met uitzondering van den Attorney-Generaal voor Ierland en den heer Gladstone, strikt onthouden van alle deelneming aan deze manifestatie. Zestien leden van het Hoogerhuis, zes en dertig van het Lagerhuis. de bisschop van Londen, de dekens van St. Paul en West-minister enz. maken deel uit van het comitté. Het telt niet minder dan 17 oud-ministers en leden van den geheimen raad, waaronder den markies van Lansdowne, de graven van Carlisle, Clarendon, Harrowby, de lords Lyndhurst, Cranworth, den burggraaf Palmerston, lord John Russell, sir Georges Grey, de graaf van Ripon (lord Goderich), sir Benjamin Hall, Vernon Smith, enz.

De eerste lijst, die nog slechts 64 namen bevat, wijst reeds de belangrijke som van £ 1316 aan. De markies van Lansdowne, de graven van Durham en Zetland, de burggraaf Palmerston, lord Overstone en de mayor van Cork hebben ieder voor £ 100 ingeschreven; lord Broughton, sir Benjamin Hall, sir Ramsden, het parlementslid Ellice, de heeren Arthur Kinnaird, Benjamin Heath, W. B. Beaumont, en B. Horsfall, elk voor £ 50.

De inschrijving duurt nog steeds voort en vindt veel deelneming bij de aristocratie, zoowel als in de handelswereld.

— In de laatstleden zaturdag geëindigde week was het cijfer der hier aangegeven sterfgevallen 1174, derhalve 41 beneden dat in de laatst vorige en 177 beneden het gemiddelde in dezelfde week der tien vorige jaren. Onder de gestorvenen waren er 5 wier leeftijd de 90 jaren te boven ging, en wel allen weduwen, de oudste van welke 95 jaren telde.

Het getal der in de vorige week hier gehorenen was 1864, namelijk 970 jongens en 894 meisjes, en overtrof het gemiddelde in dezelfde week der tien vorige jaren met 128.

— Aan de dagbladen en bijzondere brieven uit Calcutta tot 9 februarij wordt het volgende ontleend: Ofschoon de eigenlijke oorlog in Indië heeft opgehouden, hoort men toch nog gedurig van kleine plaatselijke oproeren, zooals te Deccan en Travancore, en in Behar, waar de cipayers blijven weigeren in onderwerping te komen. Oude is echter volkomen rustig en iedereen aldaar tot zijn dagwerk teruggekeerd. Niet minder dan 483 forten in dat Rijk zijn geslecht en het getal der overgeleverde geweren wordt op bijna een millioen geschat. In een enkelen nacht, dien van 20 januarij, heeft de heer Montgomery de geheele oude politie, die lafhartig en krachteloos was, afgedankt en door konstabels volgens het Iersche stelsel doen vervangen.

Tantia Topee is, na met zijne volgelingen naar de woestijn van Bikaneer gevlugt te zijn, spoorloos verdwenen. Denkelijk hebben zij zich in kleine benden gesplitst, maar of dit met het doel geschied is om zich later op een of ander punt te hereenigen is onbekend. Ook Feroze shah heeft men nog niet kunnen vatten.

— Uit de berigten van Hong Kong, tot 29 januarij, blijkt dat aan lord Elgin, die toen nog altijd te Shanghai was en wiens verdere plannen onbekend waren, een adres van gelukwensching door den handel aldaar was aangeboden. Te Canton hadden de zaken een meer vredelievend aanzien. Sedert de expeditie naar Shek-tsing waren de bravos minder onrustig en de autoriteiten hadden het zenden van eene expeditie naar Fatshan goed opgenomen.

De admiraal Seymour heeft den 17 januarij aan sir J. Bowring, den Engelschen superintendent voor den handel in China, mededeeling gedaan van eene depêche, door lord Malmesbury den 24 november 1858 aan de Lands-Commissarissen der Admiraliteit gerigt, en door deze aan genoemden Admiraal toegezonden. De Minister zegt daarin, verwittigd te zijn dat sommige Engelsche handelaars in China voornemens waren onverwijld schepen naar Japan te zenden, ten deele met goederen bevracht welke, zelfs bijaldien het verdrag bekrachtigd en de handel geopend ware, niet wettiglijk in Japan zouden mogen worden ingevoerd. De Regering zou het sterk betreuren als de aanvang van het Britsch verkeer met Japan zich door sluikhandel of andere ongeoorloofde handelingen kenmerkte, die, ofschoon welligt aanvankelijk voordeel opleverende, de goede bedoelingen der Japanesche Regering zouden kunnen wijzigen, den wettigen handel belemmeren en bij die Regering en hare onderdanen een ongunstigen en niet spoedig uit te wisschen indruk ten opzigte van het Engelsch karakter te weeg brengen.

Ten einde, volgens haren pligt, al het mogelijke te doen om zulke kwade gevolgen voor te komen, beveelt de Minister onverwijld instructien aan sir M. Seymour te doen geworden, om een schip van voldoend kaliber naar Jeddo te zenden, en den bevelhebber daarvan te gelasten de Japanesche Regering te verwittigen dat de Engelsche Regering geen deel heeft aan de handelingen van Engelsche onderdanen, die vroeger of later ongeoorloofden handel met Japan mogten drijven; maar dat Hr. Ms. Regering, terwijl zij een zoodanig gedrag ten sterkste afkeurt, hare bescherming niet tot zoodanigen harer onderdanen die de Japanesche wetten schenden uit zal strekken. De bevelhebbende Engelsche officier in Japan moet ook de gezagvoerders van alle schepen dier Natie waarschuwen, dat zij bij zoodanige onwettige handelingen geene bescherming te wachten hebben. Ten slotte uit de Minister ook den wensch dat sir M. Seymour de Engelsche onderdanen in de Chinesche havens en te Hong Kong kennis van het bovenstaande geven moge.

Dien ten gevolge is de stoomboot Inflexible den 18 januarij naar Japan gestevend. Te Hong Kong was men met den genomen maatregel geenszins ingenomen en duchtte daarvan kwade gevolgen en begreep niet wie den Minister zoo verkeerd had ingelicht. De schepen van alle Mogendheden waarmede verdragen gesloten zijn waren toch in Japan tot het drijven van wettigen handel toegelaten, en de Regering van dat Land heeft zich bij niemand over het invoeren van verboden goederen of andere ongeregeldheden beklaagd.

PARIJS den 17 Maart.

(*Particuliere Correspondentie*).

Mijn schrijven zal ditmaal kort zijn, daar nergens verandering is te bespeuren. Heden zijn aller oogen op Engeland gevestigd om den indruk gade te slaan van de nota in den Moniteur; morgen zal men, om dezelfde reden, naar Duitschland den blik wenden. Waarschijnlijk weet gij omtrent dit punt reeds meer dan wij. Trouwens, de houding van Engeland wordt hier eigenlijk als eene bijzaak beschouwd. Men is overtuigd dat een oorlog tusschen Frankrijk en Oostenrijk eenige verkoeling zou kunnen te weeg brengen tusschen onze Regering en de Engelsche, maar de diplomatieke betrekkingen zouden er niet om afgebroken worden.

Veel meer zorg boezemt de houding van Duitschland in; men slaat met ongerustheid al de phasen der worsteling tusschen Pruissischen en Oostenrijkschen invloed gade, en toch, men komt er zoo weinig van te weten, daar de Duitsche bladen sints veertien dagen aan de grenzen worden opgehouden en er ons slechts zooveel van onder de oogen komt als de Regering goedvindt in hare organen te doen opnemen. Voor het overige verneemt men het nieuws alleen uit particuliere brieven.

Intusschen heeft de Regering er dezer dagen behoefte aan de openbare meening te schudden (ik vind geen beter woord) en daarom worden de banden, waarin de pers is gekneld, voor het oogenblik een weinig losgelaten. De oppositie-bladen maken van die gelegenheid gebruik om een geregelden oorlog tegen Oostenrijk te voeren en op alle mogelijke toonen de rampen van Italië te betreuren.

Lord Cowley is gisteren van Londen gekomen en heden in eene particuliere audientie ontvangen door den Keizer, met wien hij een langdurig onderhoud heeft gehad. Er is niets van uitgelekt, maar men verzekerde dat heden avond nieuwe bevelen zouden gezonden worden naar de maritieme stations en naar de hoofden der vijf groote militaire divisiën.

De graaf Pourtalès daarentegen heeft in eene officiële audientie zijne geloofsbrieven aan den Keizer overgegeven.

Men zegt dat de opening der Conferentie al wederom is verdaagd, uit hoofde van het voornemen van het Weener Kabinet om de additionele artikelen betreffende de Donau-vaart in het Bulletin des Lois te doen inschrijven. Wanneer dit geschiedt, wat zou er dan van de sanctie der Conferentie worden? Ik voor mij, ik geloof niet dat het Weener Kabinet zoo eigenmagtig zal handelen.

Het Fransche bezettingscorps te Rome zal in de eerste dagen van april versterkt worden.

(Wij behoeven naauwelijks te doen opmerken dat de verzekering van onzen correspondent lijnregt in strijd is met het door ons ontvangen telegrafische berigt uit Rome.)

Heden woonden de Keizer en de Keizerin in het paleis der Tuilerien eene mis bij, die ter gelegenheid der verjaring van den Keizerlijken Prins gevierd werd. Op den verjaardag zelven zag men in verschillende wijken der hoofdstad de huizen geïllumineerd.

— De verschillende buiten Parijs gekaserneerde brigades der Keizerlijke garde hebben aanzegging ontvangen om zich op de groote revue voor te bereiden, die zondag aanstaande gehouden wordt. 30,000 man zullen alsdan onder de wapenen komen en men gelooft dat deze militaire plegtigheid nog luisterrijker zijn zal dan die welke tijdens het bezoek van den Grootvorst Konstantijn plaats had.

— Ook de heer Musurus, gezant der Porte, is, even als lord Cowley, heden bij den Keizer en den minister Walewski ontvangen.

— De Moniteur deelt verschillende benoemingen in de verschillende rangen der zeemagt, bij de regterlijke magt en in de Orde van het Eerelegioen mede, en ook een besluit, waarbij graaf C. Tascher de la Pagerie tot het voeren van den hertogstitel geregtigd wordt.

— Het Journal des Débats geeft in een artikel, geteekend door den heer Prevost Paradol, zijne meening

te kennen over de jongste nota in den Moniteur. Zijn betoog komt in hoofdzaak hierop neder:

Eenige dagbladen schijnen de laatste nota te beschouwen als eene tegenstelling van de eerste. Wij deelen dit gevoelen niet. Den 5 maart keurde de Moniteur hoogelijk af de taal van hen, die Europa eene verkeerde voorstelling gaven van de bedoelingen en handelingen der Regering; den 15 maart constateert de Moniteur de treurige uitwerking dier ondoordachte manifestatiën op den Duitschen volksgeest, en protesteert hij tegen de ongegronde onrust onzer naburen.

Wij hebben die uitwerking steeds voorspeld en achten ons geenzins gelukkig dat de Moniteur de juistheid onzer voorspellingen thans bevestigt. Integendeel, wij zouden veel liever gelogenstraft zijn geworden, want wij zien, niet in de houding der Regering van Frankrijk, maar in de opgewondenheid, welke in Duitschland heerscht, een ernstig gevaar voor den vrede.

Reeds van ouds voorstanders van belangrijke hervormingen in Italië en vijanden van Oostenrijks onbeperkten invloed aldaar, hebben wij met blijdschap de pogingen van Engeland en Pruissen opgemerkt om Oostenrijk langs den vreedzamen weg tot concessiën te bewegen.

Sommige bladen schijnen geen waarde te hechten aan zulke concessiën; het is waar, niet alles wat zij dagelijks verlangen, zou worden verkregen, maar *dat* zou ook alleen door een oorlog kunnen worden veroverd.

En het is niet weinig wat er verkregen zou worden: de invloed van al de groote Europesche Mogendheden, en daaronder van Protestantsche, zoo als Engeland en Pruissen, op de zaken van Italië! Wij hebben van den eersten dag af aan de voorstellen van lord Cowley aannemelijk voor Oostenrijk en gelukkig voor Italië geacht. Zoo echter iets in staat is Oostenrijk af te houden van elke inschikkelijkheid, dan is het in de eerste plaats de steun, dien het in de opgewondenheid van Duitschland vindt. Wanneer Duitschland voortgaat met zich te laten misleiden ten aanzien van de wezenlijke en gematigde inzigten der Fransche Regering en, niet de voorstellen van Engeland en Pruissen, maar de oorlogzuchtige taal van enkele organen als maatstaf daarvan aan te nemen, — dan zal Oostenrijk in zijne hardnekkigheid gestijfd, en de vrede der wereld op het spel gezet worden.

Wij voor ons hopen dat Duitschland eindigen zal met meer vertrouwen te voeden in de Fransche Regering en daardoor aan Oostenrijk de eenige aanmoediging onthouden, waardoor het onvatbaar voor den raad zijner bondgenooten en ongevoelig voor het heil des vredes zou blijven.

— Nabij het station van den spoorweg naar Vaise te Lyon brak gisteren een brand uit, die twee huizen in de asch legde. Op het dak van een dier huizen waren twee vrouwen en een kind gevlugt, die hartverscheurende hulpkreten aanhieven. De heer Mainier, inspecteur van den spoorweg, klom te midden der vlammen naar boven en had het geluk de drie personen allen in veiligheid te brengen.

— Uit Napels verneemt men bijzonderheden wegens de afreis des Konings van Caserte. Nadat Z. M. door vier soldaten op eene draagbaar aan boord was gebragt, werd hij door eene met dat doel gemaakte opening in de achterkajuit nedergelaten, ten einde alle schokken te vermijden. Ofschoon hij nog steeds in zorgelijke omstandigheden verkeert, had de ondergane operatie nogtans verligting in zijnen toestand te weeg gebragt en schijnt zijne herstelling, hoewel die veel tijd zal vorderen, niet hopeloos.

— Zoo als van zelf spreekt, deelen de Turijnsche dagbladen met gretigheid alle geruchten mede welke voor Oostenrijk ongunstig luiden. Daartoe behoort hoe de politieke toestand van Midden-Italië zoo sterk gespannen is dat er geen middenweg tusschen oorlog of omwenteling meer overblijft. In Napels, onder anderen, zou de grootste gisting heerschen en aan de stoombooten bevel gegeven zijn om zich tot het vervoer van troepen naar Sicilië en Calabrië gereed te houden.

BRUSSEL den 18 Maart.

De zittingen der Kamer van Vertegenwoordigers van gisteren en eergisteren zouden weinig meldenswaardigs opgeleverd hebben, zoo zij geene aanleiding hadden gegeven om eene zaak ter sprake te brengen, die door de clericalen met even veel ijver als bitterheid is geëxploiteerd geworden als een wapen tegen het Ministerie. Immers, behalve een wetsontwerp, ingediend door acht afgevaardigden, strekkende om schadeloosstelling toe te kennen aan twee onschuldig veroordeelde burgers, hetwelk naar de sectiën is verzonden, en eene petitie van een aantal schippers, waarbij om verlaging der tollen op het kanaal van Charleroi wordt gevraagd en die gesteld is in handen van de centrale sectie, welke zich met het rapport over dit onderwerp bezig houdt, — behalve deze zaken, waren het slechts petitiën over min gewigtige zaken, welke de Vergadering bezig hielden.

Eene petitie echter, die van eenige handelaars in kantwerken te Gent, hield het verzoek in om geene betaling van patentregten te eischen van de kantwerkscholen, door godsdienstige vereenigingen opgerigt of bestuurd. De Minister van finantiën, de heer Frère, vond daardoor gelegenheid om zijn gemoed lucht te geven wegens de hatelijke en onbillijke beschuldigingen, welke te dier oorzake door de clericale pers tegen hem waren ingebragt. Hij betoogde dat de Regering geene andere keus heeft: de bedoelde scholen zijn *al* of *niet* patentpligtig. Zoo ja, dan zou zij te kort komen in hare verpligting wanneer zij geen patentregt hief; zoo neen, dan stond aan die scholen de weg open, waarop iedereen, die meent ten onregte te zijn aangeslagen, herstelling van regt kan verkrijgen. De minister bewees verder, dat de patentpligtigheid voortvloeide uit de wet van 1819 en hoe zijne opvatting dier wet dezelfde was als doorstraalde in de circulaire van twee voormalige ministers, tot de clericale partij behoorende, de heeren Mercier en Malou, die, even als hij, hadden gemeend geene uitzondering dan voor *openbare* instellingen, met een liefdadig doel opgerigt, te kunnen toelaten. De belasting zou voorts niet drukkend zijn en wanneer *al* de hier bedoelde scholen mede betaalden, slechts 26,000 francs opleveren. Eindelijk verwees hij naar het naauwkeurig onderzoek hetwelk op dit oogenblik hangende is en waaruit moet blijken welke instellingen al dan niet van het vervaardigde fabricaat voordeel trekken.

De heeren Rodenbach, Malou, Tack en Haerne hebben hiertegen ingebragt dat de kantwerkscholen, door nonnen bestuurd, behoorden tot de openbare instellingen van liefdadigheid. Overigens verklaarden zij, althans gedeeltelijk, te berusten in de zienswijze des ministers, en in elk geval zich te verheugen in de ingestelde enquête, waaruit de waarheid zou moeten blijken. Ten slotte werd besloten de petitie naar den minister te verzenden, nadat de heer Defré nog een voorstel had gedaan, maar ook weder ingetrokken, om haar eenvoudig ter griffie te deponeren, omdat, naar hij meende, de verzending naar den minister te kort deed aan de regten van den vrijen arbeid.

En zoo liep voor dit oogenblik de discussie ten einde, die, naar het beweren van de liberale bladen, met l'Indépendance aan het hoofd, doet denken aan den berg, die eene muis baarde. Het Journal de Bruxelles komt echter in zijn nummer van heden op de zaak terug en beweert dat zij nog niet uit is. Het blad licht den oorsprong, het doel en de inrigting der kantwerkscholen toe, ten einde, zegt hij, de *Fransche* journalisten te bewaren voor een dwaas figuur, wanneer zij over deze Belgische industrie spreken. Aan den toon van het blad is overigens niet onduidelijk te bespeuren, dat de gezonde, streng logische redenering van den minister voor 't oogenblik geene gelegenheid geeft tot nieuwe scherpe aanvallen.

— In het Journal de Charleroi wordt gemeld, dat de Nederlandsche Regering aan de onze zou hebben voorgesteld om, ingeval het tot een oorlog mogt komen tusschen Frankrijk en eene of andere Duitsche Mogendheid, een verbond te sluiten ter gezamenlijke handhaving eener gewapende onzijdigheid. De maatregel wordt door genoemd blad hoogst wenschelijk gekeurd en de Précurseur, bovenstaand berigt overnemende, voegt er bij dat hij, zonder te kunnen instaan voor de opgegeven bijzonderheden, bepaald kan verzekeren dat de Belgische Regering zich, overeenkomstig haren pligt, ernstig bezig houdt met den toestand, waarin Europa thans verkeert.

— De Koninklijke commissie voor de gedenkteekenen heeft, na een langdurig en naauwkeurig onderzoek van de door den brand verwoeste gedeelten der kerk van St. Geertruida te Nivelles, medegedeeld dat de gewelven van het gebouw niet zullen behoeven te worden afgebroken, maar dat het noodig zal zijn ze met eene bijzondere zorg te doen herstellen.

PER TELEGRAAF.

LONDEN den 17 Maart.

Sir E. Bulwer Lytton gaf heden, in antwoord op eene vraag van den heer Labouchere in het Lagerhuis te kennen, dat er bezwaar bestond om het rapport van lord Gladstone, betreffende zijne zending naar de Iönische eilanden, aan het Huis over te leggen, en dat de lord Oppercommissaris Storks het Parlement aldaar voor zes maanden had geprorogeerd. De heer Fitzgerald deelde mede dat de Chinesche Gouverneur Yeh zich nog steeds als gevangene te Calcutta bevond, maar dat hij in vrijheid zou gesteld worden, zoo het vredesverdrag met China was geratificeerd.

De heer Disraeli sloeg namens de Regering voor, het thans bestaand stemregt te behouden ten behoeve der vrije pachters die 40 shillings betalen, maar hun de keuze te laten om òf in de steden, òf in de vlekken hunne stem uit te brengen.

Lord Malmesbury antwoordde in het Hoogerhuis op eene vraag van lord Clarendon, dat er eene commissie was benoemd om de grenzen van Montenegro aan te wijzen, ten einde een einde te maken aan de oneenigheden met Turkije, welks integriteit Engeland mede beloofd had te zullen handhaven.

LONDEN den 18 Maart.

De City of Manchester, van New-York te Liverpool aangekomen, heeft berigten van 3 maart en 200,000 doll. in specie medegebragt. Wissel op Londen $109\frac{3}{4}$ a 110. Katoen, Middling upland 12. Suiker traag. Illinois $69\frac{1}{4}$; idem bonds $89\frac{1}{2}$.

De Fulton is van New-York aangekomen met berigten van 5 dezer en 536,000 doll. Katoen prijshoudend. Te New-Orleans 11 a $11\frac{1}{4}$ c. Wissel op Londen $109\frac{5}{8}$ a $109\frac{3}{4}$. Illinois 70; idem bonds $89\frac{1}{4}$.

BERN den 18 Maart.

Alhier is de last ontvangen tot aankoop van alle beschikbare paarden voor Piemont.

NAPELS den 15 Maart.

De operatie, welke de Koning heeft ondergaan, blijkt niet aan haar doel beantwoord te hebben; men vreesde dat de ontsteking in het dijbeen in koud vuur zou ontaarden. De kardinaal Tiario heeft openlijke gebeden voor de herstelling des Konings bevolen. De fondsen zijn 2 francs gedaald.

ROME den 17 Maart.

De Pauselijke Regering heeft geene kennis ontvangen van aanstaande versterkingen van troepen. Veeleer is het waarschijnlijk dat bij den Franschen gezant Grammont eerstdaags eene Pauselijke nota zal worden ingediend, met het verzoek om eene spoedige ontruiming der stad.

TURIJN den 17 Maart.

Berigten van de grenzen maken gewag van toebereidselen der Oostenrijkers om, met behulp van mijnen, de brug bij Buffalora over de Tessino in de lucht te doen springen. Het getal vrijwilligers, die zich bij het Sardinische leger hebben aangemeld, bedraagt reeds meer dan 6000.

TURIJN den 18 Maart.

Het officiële blad der Regering bevat een artikel, waarin betoogd wordt dat de politiek van het Kabinet nooit ophitsend of revolutionair, maar steeds vrijzinnig nationaal is geweest. De Regering is vast besloten niet te onderhandelen met mannen, die de nationale belangen door oproerige bewegingen zoeken te compromitteren.

LISSABON den 17 Maart.

Het nieuwe Ministerie is zamengesteld als volgt: de Hertog de Terceira, president van den Ministerraad en minister van oorlog; Fontes, binnenlandsche zaken; Ferras, justitie; Ribeiro, finantien; Terpa, openbare werken; Ferreiro, marine. De overeenkomst Morton-Peto is opgeheven.

LONDEN den 18 Maart.

KOFFIJ tot goede prijzen gevraagd. — THEE vast. — SUIKER en RIJST stil. — OLIEN. Raap- 40 6. Lijn- 29. Palm- 43/. — IJZER 51/. — TALK in loco 52/.

LIVERPOOL den 18 Maart.

KATOEN. Afgedaan 6000 b. tot onveranderde prijzen.

ANTWERPEN den 18 Maart.

KOFFIJ zeer vast. — SUIKER flaauw. — GRANEN. Tarwe, Witte *f* $9\frac{1}{2}$ en Roode *f* 10. Rogge *f* 6.

BERLIJN den 18 Maart.

ROGGE voorjaar $41\frac{1}{4}$ th.; Junij $41\frac{3}{4}$ th. — OLIE voorjaar $13\frac{1}{4}$ th.; najaar $12\frac{1}{4}$ th. SPIRITUS $19\frac{1}{2}$ th.

MADRID den 17 Maart.

Spanje $1\frac{1}{4}$ pct. 30.90; dito Binnenl. 3 pct. 41.50.

PARIJS den 18 Maart.

Frankrijk 3 pc. 68.05. Spanje $1\frac{1}{2}$ pc. $29\frac{1}{2}$; dito Binnenl. 3 pc. $39\frac{1}{2}$.

LONDEN den 18 Maart.

De Geconsolideerden 3 pc. $95\frac{3}{4}$ a $\frac{7}{8}$. Spanje $1\frac{1}{2}$ pc. $29\frac{7}{8}$ a $30\frac{1}{8}$; dito Certific. $4\frac{3}{4}$ a $5\frac{1}{4}$. Mexico 3 pct. $19\frac{7}{8}$ a $20\frac{1}{8}$. Venezuela 5 pct. $42\frac{1}{2}$ a 43; dito Uitg. $16\frac{3}{4}$ a $17\frac{1}{4}$.

WEENEN den 18 Maart.

Nationale Metalliek 5 pc. 76.35; Metalliek 5 pc. 73.50. Wissel Londen *f* 110.75.

ANTWERPEN den 18 Maart.

Spanje $1\frac{1}{2}$ pc. $29\frac{1}{2}$; dito Binnenl. 3 pc. 40. Metalliek 5 pc. $66\frac{1}{2}$; dito Nationale 5 pc. $68\frac{1}{2}$.

BINNENLAND.

's GRAVENHAGE den 18 Maart.

Bij Z. K. H. den Prins van Oranje heeft gisteren eene groote audientie plaats gehad, waarop vele militaire autoriteiten aanwezig waren.

— Heden avond geeft Z. D. H. de Hertog van Saxen-Weimar een souper, waaraan o. a. HH. KK. HH. Prins en Prinses Hendrik zullen deelnemen.

Om bijzondere redenen is de militaire wandeling, die heden ochtend onder bevel van Z. K. H. den Prins van Oranje zou hebben plaats gehad, uitgesteld tot in de volgende week.

— Heden heeft op den Scheveningschen weg weder een wedren plaats gehad, waarbij vele toeschouwers tegenwoordig waren.

— Morgen zullen de manschappen voor de dragonderskazerne de tweede oefening in het carousselrijden houden.

— In de zitting van den Hoogen Raad van heden is bij monde van den Advocaat-Generaal Gregory conclusie genomen in zaken de stad Leyden tegen den Staat, betreffende den eigendom van het Haarlemmermeer. Nadat de Advocaat-Generaal in eene uitgebreide rede de onaannemelijkheid had betoogd van alle de vijf aangevoerde middelen van cassatie, concludeerde Zijn Ed. Gestr. tot verwerping van den eisch in cassatie, met veroordeeling van de eischeresse in de kosten. — Den 6 mei e. k. zal de Raad uitspraak doen.

— Thans is bekend geworden de uitslag der woensdag aan het Departement van Marine plaats gehad hebbende aanbesteding van verschillende behoeften ten dienste van de directie der Marine te Vlissingen in 41 percelen. Een aantal inschrijvers heeft biljetten ingezonden. De som waarvoor de geheele levering is gegund beloopt bijna *f* 90,000.

— Ter verdere afdoening van zaken zal het bestuur der vereeniging tot afschaffing van de slavernij, volgens een in de vergadering van gisteren genomen besluit, in de volgende week nog eenige zittingen houden.

— Wij vernemen dat de zaak van mejufvr. E. tegen den luitenant-generaal G. in der minne is afgedaan. Ten gevolge daarvan is die zaak heden ter rolle van de Arrondissements-Regtbank alhier geroijeerd.

— De voorstelling in den Koninklijken Franschen Schouwburg alhier zal zaturdag den 19 dezer bestaan uit de grand-opéra *Les Huguenots*.

ROTTERDAM den 18 Maart.

STATEN-GENERAAL.
Tweede Kamer.

VERVOLG
dér Zitting van Vrijdag den 18 Maart.

De heer *van der Linden* bestreed almede de voordragt, en wel op den volgenden grond. De Regering had in de memorie van toelichting betoogd, dat de afschaffing eener belasting voor een klein gedeelte geen merkbaren invloed kan uitoefenen op den prijs der koopwaren, zoodat het voordeel van den maatregel, geheel tegen de bedoeling, komt ten voordeele van den verkooper en niet van den verbruiker. Hij was het met de Regering volkomen eens, doch nu strekte de voordragt, zijns inziens, juist om die afgekeurde belasting in het leven te roepen. Op verschillende accijnsen zou een minder bedrag geheven worden van ruim *f* 224,000; wijn en gedistilleerd worden daarentegen meer belast met *f* 272,000. Nu zou het gevolg zijn dat *f* 224,000 zouden komen ten voordeele van den verkooper, zonder voordeel van den consument, en dat de consument bovendien nog *f* 272,000 meer zou moeten betalen. Wilde men vereenvoudiging, men moest de hoofdsom op zichzelve behouden en het collectief zegel en opcenten met zegelregt op documenten tot ééne belasting vereenigen; dan zou men vijf berekeningen tot twee hebben gereduceerd. Hij had nog een bezwaar tegen de voordragt. Werd ze aangenomen, dan zou geene vermindering van belasting door de Kamer mogelijk zijn, dan wanneer de Regering die voorstelde, of de Kamer het initiatief nam. Maar bleven de opcenten, dan was de Regering verpligt, het cijfer daarvan jaarlijks voor te stellen, en dan was het voor de Kamer gemakkelijk om in dat cijfer verandering te brengen. Om al deze redenen zou hij stemmen tegen de wet.

Ook de heer *Thorbecke* kon voor alsnog niet besluiten het doodvonnis der opcenten te onderteekenen. Vooraf merkte hij op, dat hij de stelling, door den heer van Eck geopperd, betrekkelijk het al of niet blijven bestaan eener belastingwet, niet kon onderschrijven; ook wanneer de Staten-Generaal uit de rij der middelen eene belasting schrapten, moest die belasting worden geïnd, zoolang de wet die haar vaststelde, bleef bestaan. Eene andere vraag was echter: of de Regering, aan welke men die belasting had ontnomen, de opbrengst daarvan zou mogen gebruiken? — Wat de zaak zelve betrof, Spreker meende, dat de opcenten een eenvoudig en gemakkelijk middel waren om de belastingen, hetzij te vermeerderen, hetzij te verminderen, en hij kon de stelling der Regering niet toegeven, dat dit zelfde zou kunnen geschieden, door de hoofdsom der belasting met eenige procenten te verminderen of te verhooogen. Bij de begrooting zou dat niet kunnen geschieden, én omdat de tijd te kort schoot, én omdat zoodanige wijziging eene verandering der belastingwet zelve noodzakelijk zou maken. Uit dien hoofde zou hij het middel van opcenten niet gaarne verliezen.

De *Minister van Finantien* was verwonderd over den tegenstand dien het beginsel ontmoette, waarop de voordragt rustte, want de Kamer had vroeger bijna algemeen afgekeurd om de opcenten te gebruiken als een middel tot vermindering van belasting, en de Minister herinnerde hierbij het gebeurde met het voorstel tot afschaffing der Opcenten van het gemaal. Nog eergisteren had de Kamer, zonder dat iemand er zich tegen verzette, bij het tarief het beginsel aangenomen om geene opcenten meer te heffen. En wat nu deze voordragt betrof, moest de Minister verklaren, dat zij was van zeer eenvoudigen aard en dat zij geene andere strekking had dan ten gerieve der belastingschuldigen en ter verligting van de taak der ambtenaren, groote complicatien weg te nemen. Vervolgens de verschillende sprekers beantwoordende, merkte de Minister hoofdzakelijk het volgende op. De zaak van den vrijdom van het zout, waarvan de heer van Deinse gesproken had, zou de Minister onderzoeken en zien of de geopperde bezwaren waren weg te nemen. Ofschoon in de parlementaire taal het *nader in overweging houden* van een wetsontwerp gelijk stond met *intrekking*, verklaarde de Minister, dat wat betrof het ontwerp tot afschaffing van den accijns op de brandstoffen, het letterlijk waar was dat de omstandigheden het in nader overweging houden geboden, ook met het oog daarop dat de Regering vooraf de spoorwegquestie aan de beraadslaging der Kamer wenschte te onderwerpen. Lieten de omstandigheden het daarna toe: de accijns zou worden afgeschaft, was het tegenovergestelde het geval, dan was er nog tijd voorhanden om bij de volgende begrooting door een enkel art. ook den accijs op de brandstoffen in de tegenwoordige voordragt te doen opnemen. Wat de dilatoire exceptie van den heer Betz aanging, wanneer de Minister naging hoevele jaren reeds te vergeefs naar eene grondige herziening van ons belastingstelsel was uitgezien, dan moest hij vreezen dat nog menig Minister van Finantien zijne plaats zou innemen, alvorens die zaak voor goed geregeld zou zijn. Hij voor zich achtte het niet raadzaam, om eene doortastende herziening van het belastingstelsel voor te dragen, zonder verzekerd te zijn, dat eene groote meerderheid in de Kamer die zou ondersteunen, daar zoodanige herziening niet afhankelijk kon gesteld worden van de toevallige aanwezigheid of afwezigheid van sommige leden. De Minister kon ook niet inzien dat door deze voordragt aan de daarin genoemde belastingen een karakter van bestendiging zou worden gegeven. Vooreerst in den eersten tijd kon geene belasting worden gemist, en welk bezwaar zou deze voordragt opleveren tegen de afschaffing van belastingen, zoodra de tijd daartoe aangebroken was. Het argument, dat door afschaffing der opcenten, trapswijze afschaffing niet mogelijk was, was daarom niet geldig, omdat de Kamer van die wijze van afschaffing vroeger zelfs niet heeft willen hooren. — In den regel kon de Minister voorts de beschouwingen van den heer van der Linden beamen; maar die spreker had voorbijgezien, dat een bedrag van *f* 88,000 op de vervoerbilletten werd bespaard en dat deze zeer zeker ten bate van den verbruiker zouden komen. De accijns op bieren en azijnen werd met 10 pct. en die op de zeep met 7 of 8 pct. op de hoofdsom verminderd en de Minister meende dat zoodanige verlaging wel invloed zou hebben op den prijs; alleen de *f* 30,000 die van het zout minder geheven zouden worden, zouden zich in de massa verliezen. — Ook het bezwaar, dat de Kamer dan niet eene belasting zou kunnen verminderen, kon de Minister niet beamen; want de Kamer kon het cijfer altijd bij amendement lager stellen. — Wat het grondwettige bezwaar betrof, wilde de Minister geen bezwaar maken, daaromtrent zijne meening mede te deelen; maar hij moest toch opmerken dat het hier gold de uitlegging der Grondwet, en dat elke opvolgende Regering de bevoegdheid had aan die Grondwet eene uitlegging naar hare overtuiging te geven. Evenmin dus als overeenstemming met de zienswijze van den heer van Eck waarborgen gaf voor de toepassing in de toekomst, evenmin kon strijd met die meening een grond zijn tot verwerping der tegenwoordige voordragt. Zijne meening over de zaak zelve was deze: dat de afstemming door de Kamer van eene belasting, voorkomende in de wet op de middelen, de Regering niet ontheffen kan van hare verpligting om die wet te innen, zoo lang de wet bestaat, waarbij ze is vastgesteld. Dat lag ook in den aard der zaak. De Eerste Kamer toch, wilde zij den loop der zaken niet stremmen, lag als het ware onder de zedelijke verpligting om de begrootingswetten, die zij eerst in de laatste dagen van december ontvangt, aan te nemen, en zoo zou, ging de leer van den heer van Eck op, eigenlijk een enkele tak der wetgevende magt door haar votum een bestaande wet te niet doen, die door de drie takken der wetgevende magt was tot stand gebragt. Maar de heer van Eck had gezegd, dat de Kamer dan geen middel meer in handen had om een kabinet tot aftreding te noopen. De Minister geloofde dat aan die Kamer nog vele andere middelen ten dienste stonden. Zij kon de begrooting van uitgaven afstemmen; zij kon uit die begrooting zoodanige onderdeelen ligten dat de Regering niet langer in staat was de teugels van het bewind te voeren. De Minister verklaarde gaarne dat hij een ruim aandeel in zake belastingen aan dezen tak der wetgevende magt toekende; maar dat aandeel moest niet zoo ver gaan, dat de algemeene gang der zaken er door belemmerd werd, of door een votum van een der takken van de wetgevende magt eene geheele wet kon worden vernietigd.

De *Minister van Binnenlandsche Zaken* gaf in antwoord op de vraag van den heer Hugenholtz te kennen, dat de verordening in Groningen steunde op art. 121 der gemeentewet, volgens hetwelk besturen van twee of meer gemeenten, gemeenschappelijke belangen konden regelen. Hetzelfde geschiedde ook in andere provinciën, met name in Zeeland.

De heer *Thorbecke* bepaalde zich, in antwoord op de rede van den Minister van Finantien, tot de volgende opmerkingen. 1°. Hij geloofde niet dat de discussien bij de begrooting zich zoo ver buiten hare perken mogten uitstrekken, dat de Kamer bij de hoofdsom van belastingen een bedrag kon toevoegen of daarvan afnemen; elk ministerie zou regt hebben zich daartegen te verzetten. Thans stelde de Regering een cijfer van opcenten. Vielen die opcenten weg, dan was er geen cijfer, en hoe dan een weg te vinden tot verhooging of tot verlaging? 2°. De artt. 6 en 7 van het ontwerp stelden in plaats van een algemeenen regel voor opcenten, die toepasselijk is op iedere quota van belasting, een vast cijfer, dat veranderd moet worden, als de quota zelve veranderd wordt. Dit nu scheen hem juist toe eene moeijelijkheid op te leveren tot afschaffing der opcenten; want hier kon het een niet veranderd worden zonder het ander. 3°. Zou, vroeg de spreker, eene dergelijke vermindering van de hoofdsom in vele gevallen plaats kunnen hebben zonder verandering te maken in de wet zelve?

De heer *Hugenholtz* vroeg het woord, doch wegens het vergevorderde uur, werd de beraadslaging verdaagd tot morgen ten elf ure. De vergadering ging uiteen, nadat de heer Gevers Deynoot rapport had uitgebragt namens de commissie, in wier handen gesteld was de overeenkomst aangaande den brugbouw te Keulen. Over de conclusie van dat rapport zal nader worden beraadslaagd.

Heden avond had in het gebouw der Kon. Ned. Yacht-Club alhier, de aangekondigde vergadering plaats der commissie tot bevordering van het onderzoek naar de verschijnselen op den Oceaan. Nadat de vergadering door den voorzitter was geopend, trad als spreker op dr. P. van Galen, wiens hoogst gewigtige redevoering ten onderwerp had het belangrijk verschijnsel dat zich iederen dag tweemalen op den Oceaan herhaalt en onder den naam van eb en vloed bekend is. Ook dit verschijnsel, zeide de spreker, is even als al de andere, slechts het uitvloeisel van dezelfde kracht, die de beweging der hemelligchamen bepaalt, en dus onderworpen aan vaste berekeningen. Daarbij vallen drie perioden op te merken: eene dagelijksche, eene maandelijksche en eene jaarlijksche. De dagelijksche periode, welke in de gematigde luchtstreek een duur heeft van 24 uren 50 minuten, is in de keerkringsgewesten

tot 24 uren bepaald en dus geregelder. Tot de bijzonderheden, welke de maandelijksche periode oplevert, behooren vooral de springvloeden, terwijl de meerdere hoogte dier springvloeden bij het invallen der dag- en nacht-eveningen, vooral des winters, de jaarlijksche periode kenmerkt. De bijzonderheden, door den spreker opgenoemd, bewezen ten duidelijkste hoe het verschijnsel werd bepaald door den invloed van zon en maan. Hij bewees verder de veel grootere aantrekkingskracht der maan boven die der zon, de verhouding en het verband van beide, en hoe de traagheid van het water het verschil veroorzaakte van den tijd des springvloeds met dien der volle maan. Daarna toonde hij aan hoe het vasteland, eilanden en archipels, zoovele hinderpalen zijn voor den Oceaan en daardoor afwijkingen en omwegen van den vloed ten gevolge hebben, en staafde dit met voorbeelden, waarbij de oneffenheid in den tijd der havenvloeden vooral in aanmerking kwam.

Na te hebben stilgestaan bij de belangrijkheid van de kennis der haventijden voor den zeeman en de resultaten te hebben medegedeeld van de waarnemingen daaromtrent in de laatste jaren, ging hij over tot het verklaren der door hem op kaarten en een bord geschetste rigtingen der vloedgolven op den Oceaan, vooral in den omtrek van ons Vaderland.

De werking van den vloed op de rivieren, in verband met de breedte der monding en de verschillende snelheid der vloedgolven, waarbij o. a. bleek dat te St. Malo in Frankrijk een verschil van 45 en te Bristol een verschil van 70 voet tusschen hoog en laag water werd aangetroffen, gaf de spreker eenige voorbeelden op van onregelmatigheden, door verschillende plaatselijke omstandigheden op onze vaderlandsche kusten in de afwisseling van hoog en laag water teweeggebragt. Eindelijk kwam hij nog eens opzettelijk terug op de getij-stroomen en de variatiën daarin, met eenige voorbeelden uit het Engelsche Kanaal opgehelderd. Het onderwerp, nog verre van uitgeput, levert, zoo sprak hij ten slotte, nog veel duisters op, dat echter dagelijks door nieuwe waarnemingen wordt opgehelderd.

Nadat de Voorzitter den spreker had bedankt voor zijne gewigtige mededeelingen, leverde, na eene korte pauze, de heer Glazener, gezagvoerder van de Kortenaar, eene hoogst boeijende bijdrage in het verhaal van twee reizen door de zoo gevaarlijke Torresstraat, rijk aan zeer practische opmerken en waarnemingen. Daaruit bleek al weder, dat men bij het passeren dier Straat met moeijelijkheden te worstelen heeft, welke niet dan met behulp der ondervinding en van de uiterste naauwlettendheid zijn te ontkomen. De Voorzitter zeide dus zeer te regt, in zijne dankbetuiging aan den spreker, dat dergelijke mededeelingen hoogst nuttig zijn en juist het doel der commissie bevorderen. Ten slotte kondigde de Voorzitter aan dat in de volgende vergadering verslag zal worden gegeven van de werkzaamheden der commissie en de bij het reglement bepaalde medailles uitgereikt zullen worden.

Wij vernemen met belangstelling, dat mevr. A. Smetkoren heden wederom te 's Hage in den schouwburg optreedt en dat zij ook alhier woensdag, in de representation de clôture, de rol van Alice in Meijerbeer's Robert le Diable zal vervullen.

Bij Koninklijk besluit zijn verleend de volgende pensioenen, als aan: C. J. Swaan, commies bij het Depart. van Finantien, ten bedrage van *f* 953; D. Wetselaar, hoofdcomm. bij 's Rijks bel. te Coevorden, *f* 383; J. J. de Roos, comm. 1ste kl. bij 's Rijks bel. te Alkmaar, *f* 387; W. H. Schwildens of Swildens, id. 2de kl. te St. Pieter, *f* 207; C. ten Bruggencate, id. 3de kl. te Hellendoorn, *f* 186; J. Fischer, id. te Coevorden, *f* 222; P. M. Dibbetz, wed. S. Spree, in leven ontv. der dir. bel. te Leeuwarden, *f* 2991; C. de Roth, wed. C. Fraser, id. te Amsterdam, *f* 3000; M. B. Wemans, wed. P. H. J. Neujean, id. der in- en uitg. regt. en acc. te Venlo, *f* 1329; W. E. de Prill, wed. A. F. de Rochemont, in leven commies 1ste kl. bij 's Rijks bel. te Workum, *f* 309; J. van Vassem, wed. P. Huyskes, idem bij 's Rijks entrepôt te Rotterdam, *f* 247; C. van de Put, wed. J. B. A. Smallhoudt, id. 2de kl. bij 's Rijks bel. te St. Oedenrode, *f* 137, en M., M. J., J. H., H. T., H. H. en C. H. Maas, minderj. kinderen van wijlen J. Maas en A. M. Bosch, thans gehuwd met L. Smeets, onder voogdij van hunne moeder, idem, *f* 50.

Bij Koninklijk besluit van den 16 dezer is bepaald, dat ten behoeve van den aanleg eener straat in de gemeente 's Gravenhage, leidende van den Hoogen Wal in eene regte rigting naar de Koninginnegracht, ten algemeenen nutte, in het publiek belang en ten name van de genoemde gemeente, zullen worden onteigend verschillende eigendommen in die gemeente gelegen, aangeduid in het plan en de verdere stukken, welke ingevolge art. 12 der wet van 28 augustus 1851 (Staatsblad n.° 125) ter inzage van een ieder hebben gelegen en door de gemeente niet in der minne konden worden verkregen.

Beroepen bij de Hervormde gemeente te Ouderkerk aan den IJssel ds. H. W. A. Verhoeff, pred. te Oud-Beijerland.

— Van Hellevoetsluis schrijft men:

In de rolle van het wachtschip alhier worden geplaatst de luit. ter zee der 1ste klasse jhr. D. Bowier, om de exercitie-kanonneerboot alhier te kommanderen, en de luit. ter zee 2de klasse P. J. Rosenwald, ter vervanging van den luit. ter zee 2de klasse jhr. ridder H. A. van Rappard, die overgeplaatst wordt bij het Koninklijk Instituut voor de Marine te Willemsoord.

Zr. Ms. transportschip Heldin, bestemd om het Nederlandsch eskader te Lissabon van victualie enz. te gaan voorzien, zal, wegens de veranderde bestemming en aanstaande terugkomst van dat eskader, thans de reeds aangegeven reis naar Curaçao via Suriname doen. *U. C.*

— Te Maasland werd ll. maandag eene vergadering gehouden van de afdeeling Maasland en omstreken der Hollandsche Maatschappij van Landbouw, in welke o. a., namens het hoofdbestuur, de uitreiking plaats had van de prijzen, op de laatste algemeene tentoonstelling te Rotterdam aan verschillende leden dezer afdeeling toegekend. Tevens is in die vergadering bepaald, in de maand september of october a. s. binnen die gemeente, even als ten jare 1854, eene tentoonstelling te houden van vee, pluimgedierte en voortbrengselen van landbouw, en bij voorraad, ter regeling dier tentoonstelling, eene commissie uit de leden benoemd. De opkomst ter vergadering mogt, in vergelijking met die bij andere afdeelingen, vrij talrijk heeten.

— In de gisteren gehouden zitting van den Gemeenteraad te Leyden is besloten om door middel van adressen den aanleg der spoorwegen van die stad op Woerden, ter verbinding van de Hollandsche en Rijnspoorwegen, bij de Hooge Regering aan te bevelen. De aanleg dezer lijn is niet alleen voor die stad, maar ook voor de talrijke aan den Rijnkant gelegen dorpen van het hoogste belang.

— Gisteren is van 's Rijks werf te Amsterdam te water gelaten het fregat der 4de klasse Het Loo, dat gekommandeerd zal worden door den luit. ter zee 1ste klasse J. van Gogh.

— Eenige landbouwers op het eiland Tholen hebben den heer B. W. A. E. baron Sloet tot Oldhuis, lid van de Tweede Kamer der Staten-Generaal, eenen prachtigen kristallen beker op zilveren voet en voorzien van doelmatige inscriptie vereerd. Dit geschenk is hem den 12 dezer door den heer A. Geluk J. A. Zn., landbouwer te Tholen, aangeboden, tot een blijvend aandenken voor hetgeen door dien heer als voorsteller van het wetsontwerp tot afkoopbaarstelling der tienden, is verrigt.

— De kommanderende officier van het te Nijmegen gestationeerde detachement van het 2de regement dragonders is, naar men verneemt, van wege het Departement van Oorlog, aangeschreven tot het inleveren eener naauwkeurige opgave van de ruimte en den staat der in die vesting aanwezige stallen. Aan die aanvrage is reeds voldaan.

— Ook het stadje Enschedé wordt thans door gas verlicht. De bouw en aanleg der fabriek heeft men aan de heeren L. J. Enthoven en Co., te 's Hage, te danken.

— Ten gevolge der bij de wet bepaalde ontruiming van het eiland Schokland, wordt gemeld, dat reeds eenige gezinnen van dat eiland te Vollenhove woonhuizen hebben aangekocht, ten einde zich in deze voor hun bedrijf zoo gunstig gelegen plaats neder te zetten. De wenschelijkheid, zoo niet noodzakelijkheid, van den aanbouw van woningen openbaart zich dien ten gevolge meer en meer in die stad.

— Ll. dingsdag ontstond brand in de schuur van den landbouwer D. in het gehucht Holtoon, prov. Overijssel, waardoor die schuur met den daarin voorhanden oogst en hooi, het belendende groote boerenhuis en inboedel, 2 paarden, eene koe, eene mot met 16 biggen, 2 varkens en 16 schapen eene prooi der vlammen is geworden.

— Naar men verneemt is onlangs, onder goedkeuring des Konings, door het Rijk kosteloos aan de gemeente Franeker afgestaan het beroemde planetarium van Eisinga, met het huis waarin het zich bevindt, onder voorwaarde dat van wege de gemeente voor het onderhoud van het huis en voor het in gang houden van het kunstwerk voortdurend de noodige zorg zal worden gedragen.

Burgerlijke Stand.

ROTTERDAM den 18 Maart.

OVERLEDEN: A. M. Moorhof, wed. A. van Wijkhuizen, 69 j. — A. Rouwit, vrouw van J. T. Meijers, 36 j. — H. C. Burger, z., 7 m. — J. Wilson, wed. D. Fontein, 83 j. — J. P. Kleyn, jm., 20 j. — M. van Gorkum, d., 10 m. — M. Dunlop, d., 1 j. — E. J. Boodt, d., 2 m. — J. F. van Vliet, z., 4 j. — P. A. J. de Groen, z., 4 m. — A. den Dunnen, z., 2 m. — J. van der Beyl, z., 10 m. — K. Langelaar, z., 2 j. — M. J. Monshouwer, z., 1 j.

BEVALLEN: P. Gerdt, geb. van Nieuwland, levenl. z. — E. van Os, geb. van Hertsfeld, d. — J. Ravenschot, geb. Mellegers, z. — J. S. Bijkerk, geb. Meijer, d. — L. Peeters, geb. Heus, z. — B. C. van Bentveld, geb. Harten, z. — A. Heyligers, geb. Aljes, z. — F. van Dijk, geb. van den Berg, z.

Cargalijsten.

Rotterdam.

NEW-YORK, Epaminondas, F. S. Brandt. — 7 vaatj. en 1 k. Was en 369 v. Harst, S. A. le Vino en Co.; 544 v. dito en 25 v. Asch, F. A. Voigt en Co.; 441 v. Harst, G. en M. Köhler; 30 v. Terpentijn en 8 bund. Balein, Smith en Co.; 25 v. Terpentijn, Offers en Veder; 20 v. dito, Kreglinger en Co; 30 v. dito, A. T. Sölling en Co.; 210 v. dito, C. Hemmann en Co.; 50 v. dito, C. L. Roechling en Co.; 25 b. Koopm., Outshoorn en van der Held; 2 k. Was, D. H. en W. Pompe; 35 v. Asch, Schmitz en Fassbender; 317 b. Katoen, Gebr. Hartsen, te Amsterdam; 10,000 stuks Duigen, 3085 stukk. Cederhout en 50 v. Asch, Order.

CHARLESTON, Achilles, J. Aspedden. — 1233 b. Katoen, N. H. M.; 100 b. dito, Order.

Amsterdam.

BATAVIA, Elisabeth, Larsson. — 581 kr. Suiker, Wijthoff en Zn.: 4275 b. Rijst, Order.

SURINAME, Theodora Josina, Tjakkes. — 185 v. en 53 bloemv. Suiker en 20 punch. Rum, Order.

Beursberigten.

ROTTERDAM den 18 Maart.

			l. k.	h. k.	gebl. k.
Nederl...	Werk. Schuld 2½	pCt.	62⅝		
Spanje,..	Obl. 3 nu.....1½	„	30 1/16		
„	Buitenland. . .3	„	43⅜		
„	Cert. Coupons.		5⅛		
Portugal,	dito 1856/57 ..3	„	44½	44⅝	44½
Rusland,	bij *Stiegl.* 1855.5	„	100¼		
„	Spoorw. Aand. *f*		234	234½	Enk.
Oostenr.,	Metalliek.......2½	„	33	33 5/16	33 5/16
„	dito Oude........5	„	63	63⅜	63⅜
„	N. Rente Ams.5	„	76		
„	Nationale.......5	„	65⅞	66½	66½

Onze beurs had heden over het geheel een gunstiger aanzien, en werden vooral Oostenrijksche fondsen tot vooruitgaande prijzen, ten gevolge van hooger buitenlandsche koersen, met graagte van de markt genomen.

Het Commité der Effectenhandelaren

H. A. MARCELIS, Secretaris.

Laatste prijzen ten 3 ure: Spanje 1½ pc. 30 a 30 1/16, gebl. 30 1/16. Portugal 1856/1857, 3 pc. 44½. Rusland, Cert. bij Stiegl. 1855, 5 pc. 100¼. Oostenrijk, Metalliek, 2½ pc. 33; dito Oude 5 pc. 62¾; dito Nation., 5 pc. 65⅞ a 66, gebl. 66. Grieksche Coupons *f* 9/16 a *f* 19/32, gebl. *f* 19/32. Badensche Loten *f* 51½ a *f* 52, gebl. *f* 52.

AMSTERDAM den 18 Maart.

			l. k.	h. k.	gebl. k.
Nederl.,..	Werk. Schuld 2½	pCt.	62¼	62⅝	62½
„	dito dito 3	„	75¼	75⅜	
„	dito dito 4	„	97¼	97½	97⅜
„	Amort-Synd...3½	„			
„	Handel-Maats.4½	„	141	141¼	
„	O. I. Leening 4	„			
„	Leen. Holl. Sp.4½	„			
„	Rijn-Spoorw...4½	„			
„	Maats. v. Weld.4	„			
België,...	Cert. *Rothsch.* 2½	„	51⅜		
Frankrijk,	Certificaten....3	„			
Spanje,..	Buitenlands. ..1½	„	29 15/16	30	
„	dito 3	„			
„	Binn. a *f* 6000 3	„	39⅞	40⅛	40 1/16
„	Amort. Schuld........				
„	Bew. v. Coup..........		5 1/16	5 3/16	
Portugal,	Oblig. 3	pCt.	44⅞	45	
„	dito 1856/57..3	„	44½	44⅝	
„	dito Uitgest...				
Rusland,	Obl. *Hope en C.* 5	„	103½	103⅝	
„	dito 1828/29..5	„	102		
„	Cert. 1831/33..5	„	89¼		
„	dito 1840......4	„			
„	dito *Stieglitz* ..4	„	85⅛		
„	dito d.° Nieuwe 5	„	96⅛		
„	dito d.° 1855 N.5	„	100 1/16	100¼	100⅛
„	dito te Londen 5	„			
„	dito v. Assign.6	„			
„	Inschr. dito ...6	„			
Polen,....	Aand. 1835..........*f*		155		
„	Obligatien......4	pCt.	80⅜	80 7/16	
Oostenr.,	Obl. *Goll en C.* 5	„			
„	dito dito 4	„	56		
„	dito Met. Oude 5	„	62 7/16	63⅜	62½
„	dito N. te Ams.5	„	75¼	75⅝	75¼
„	dito Nat. Met.5	„	65 5/16	65⅞	65 5/16
„	dito Metall.....2½	„	33	33⅝	33
„	Wen. Ad. fl 250 4	„ *f*	312	313	
Brazilië,	1843, £ 100..5	„			
Equador,	£ 100...........1	„	16⅛		
„	Onbepaalde....1	„	15½		
Venez.,...	Obligatien......5	„	39⅛	39¾	39⅛
„	Uitgestelde 2½	„	15¾		
Grenada,	Obligatien......3¾	„	17 1/16	17¼	
„	Uitgestelde		5 5/16		
Mexico,..	Obligatien......3	„	18 13/16	18⅞	
„	dito Onbep....3	„			
Illinois	7	„	81⅞	82	

Handel-Maatsch. 141 cont. Rusland, Spoorw. Aand., volgef., *f* 233½. Weener Bankactien *f* 935 a *f* 942; dito Aand., fl. 250, 360. Denemarken, te Londen, 5 pc., 99⅞. Philadelphia, bij Hope en Co., Lr. A, *f* 900. Louisiana, 5 pc., 101¾. Griekenland, 5 pc., 3⅞ a 15/16.

Beleening 3 pc. Prolongatie 3 pc. Disconto 3 pc.

Binnenlandsche fondsen iets vaster met eenige affaire. Buitenlandsche met matigen handel gunstig gestemd; alleen in Oostenrijksche was wederom veel variatie.

Laatste prijzen ten 5 ure: Holland, 2½ pc., 62½; Spanje, 1½ pc., 29 15/16 a 30; dito Binnenl., 3 pc., 40 1/16; Oostenrijk, Metall., 5 pc., 62 7/16; dito Nat., 5 pc., 65¼.

LONDEN den 17 Maart.

3 pc. Cons.cont.	95½	a	95⅝	3 pc. Peru....	73½	a	74½
id. id. op tijd	95⅝	-	95½	4½ pc. id. Urib.	83	-	85
5 pc. Oostenrijk	70	-	75	id. te New-Y.	81½	-	82½
4½ pc. België..	97	-	99	3 pc. Portugal.	45½	-	46½
5 pc. Braz. 1824	102	-	103	5 pc. Rusland.	110	-	112
id. 1829/39 ...	101	-	102	4½ pc. idem...	100	-	102
id. 4½ pc. 1852	94	-	96	3 pc. Spanje...	44	-	45
idem 1858....	93	-	95	1½ pc. idem...	29½	-	30½
6 pc. Buen.-Ayr	79	-	81	idem Amort. ..	8¾	-	9¼
6 pc. Chili....	102	-	104	id. Cert. Coup.	5	-	5½
3 pc. idem....	73	-	76	5 pc. Sardinië.	82	-	83
5 pc. Denemark	100	-	102	6 pc. Turkije. .	91¾	-	92¼
3 pc. idem ...	84	-	87	idem Nieuwe. .	77¾	-	78¼
2½ pc. Holland.	64	-	66	4 pc. idem. ,..	103	-	103½
4 pc. idem....	100	-	102	5 pc. Venezuela	42	-	44
Ecuador......	16¼	-	16¾	idem Uitgest..	17	-	17½
id. Land-warr.	4½	-	6	Wissel Amst. krt.	11.15	a	16.
2½ pc. Grenada.	19	-	20	idem 3 m.	11.17¼	-	17¾.
d. Uitgestelde	5¼	-	5¾	id. Parijs kort....	25. 7½	-	15.
3 pc. Mexico.	19⅞	-	20½	idem 3 m.	25.30	-	35.
4½ pc. Peru...	91	-	92				

Binnenlandsche fondsen gedrukt, uit hoofde van den onzekeren politieken toestand. In buitenlandsche weinig handel en zonder veel variatie; sommigen echter met eene neiging tot achteruitgang.

3 pCt. Portugesche Obligatiën 1857.

Het finantieel agentschap te Londen heeft bekend gemaakt, dat op last van het Gouvernement een verder bedrag van £ 200,000 dezer obligatiën, en wel 2000 stuks a £ 100, n.° 74,764 a 76.763, zal worden uitgegeven, behoorende tot het kapitaal van £ 3 millioen, bij wet van 4 junij 1857 voor spoorwegen gecreëerd, en waarop reeds £ 1,643,000 was uitgegeven.

Officiële Wisselkoersen.

ROTTERDAM 18 Maart.

2 maanden.		Kort.
Londen. .	11.71½	11.75
d.° 3/m.	11.68¾	—
Parijs . .	55 13/16	56⅛
d.° 3/m.	55 11/16	—
Bordeaux.	55 9/16	55⅞
Genua. . .	45¾	—
Livorno. .	39¼	-
Napels . .	78¾	—
Petersb. .	171	—
Hamburg.	35¼	35⅜
d.° 3/m. .	35 3/16	—
Antwerp .	—	1¼
6 weken.		**Kort.**
Frankfort	99¾	—
Augsburg	99	—
Weenen. .	104	—
Triest. . .	103½	—

Disconto 3 en 3½ pc.

AMSTERDAM 18 Maart

2 maanden			Zigt.	
Londen. .	11.70	g	11.75	g
Parijs. . .	55 13/16	g	56 3/16	g
Bordeaux.	55⅞	g	—	g
d.° ½ m.	55¾	g	—	g
Genua . .	45¼	g	—	g
Livorno. .	39¼	g	—	g
Napels . .	78	g	—	g
Hamburg.	35 3/16	g	35⅜	g
3 maanden.			**Zigt.**	
Madrid . .	239	g	—	g
Cadix. . .	241	g	—	g
Sevilië . .	238	g	—	g
Bilbao . .	238	g	—	g
Lissabon .	41	g	—	g
Porto. . .	41	g	—	g
Petersb. .	172	g	—	g
6 weken.			**Zigt.**	
Weenen ..	104	p	—	g
Augsburg	99	g	—	g
Frankfort.	99¾	g	—	g

Rotterdam ½.

Handelsberigten.

ROTTERDAM den 18 Maart.

TABAK. Heden werd de verkoop bekend van 14 v. Maryland ex Duisburg.

AMSTERDAM den 18 Maart.

SUIKER. Heden verkocht 2933 kranj. per Monsoon n.° 10½, kwal. goed, tot *f* 34 van boord.

HUIDEN. Door de N. H. M. is bekend gemaakt dat de volgende partijen Java op 4 april bij inschrijving zullen worden aangeboden: 4796 transparant Runder- per Concurrent; 1239, 1244 en 1403 Runder- per Antonia Petronella; 3204 dito per Diligence; 763 dito per Constantia Elisabeth; 2624 dito per Petronella Catharina, 24 dito per Helen Lindsay; 204 transparant Buffel- per Concurrent; 1071 Buffel- (Carbouw) per Elisabeth Jacoba; 517 dito per Antonia Petronella; 329 dito per Constantia Elisabeth; 377 dito per Helen Lindsay. Voor iedere partij afzonderlijk zullen biedingen worden ingewacht.

WOL. Heden werd een partijtje van 5 balen Portugal F 2 uit de eerste hand verkocht.

MAHONIEHOUT. Heden werden bij inschrijving tot geheimen prijs verkocht 35 blokken Honduras.

GRANEN. Tarwe in een doen: 126 ℔ O. bonte Poolsche f 300 bij partij; 133 ℔ N. Geldersche f 260; 160 ℔ dito f 255, f 257; 130 ℔ N. bonte Poolsche f 305. Rogge onveranderd: 126 ℔ Pruissische f 192; 116, 120, 121 ℔ Petersb. f 160, f 168, f 170; 118 ℔ dito f 162 bij partij. Gerst f 3 hooger: 105 ℔ Vriesa. Winter f 153. Haver en Boekweit zonder handel.

ZADEN enz. Koolzaad. Voorjaar flaauw, Najaar onveranderd. Holsteinsch Rubs £ 62. Op 9 v. Olie te leveren: in April £ 69, October £ 63½. Lijnzaad flaauw. In veiling 110 a 111 ℔ Memel *f* 8¾; 110 a 111 ℔ Bombay *f* 330. Raapolie flaauw. Op 6/w. *f* 39½; vlieg. *f* 38¼; Bombay *f* 36¾; 1 Mei *f* 37¼ a 37½; 1 Sept., Oct., Nov. en Dec. *f* 36. Lijnolie flaauw. Op 6/w. *f* 31; vlieg *f* 29¾; 1 April *f* 29¼ a *f* 29½; 1 Mei *f* 29⅞; 1 Sept., Oct., Nov. en Dec. *f* 31. Hennepolie op 6/w. *f* 35¼; Vlieg. *f* 34. Raapkoeken per 1040 st. *f* 80 a *f* 85. Lijnkoeken per 104 stuks *f* 10 a *f* 13.

Scheepstijdingen.

Brouwersh. *Aangek.* (W. Z. W.—W.)
18 maart Maria Adriana, v. d. Held, Hellevoet

Hellevoetsluis (Z. W.) *Aangek.*
18 maart Lord Raglan (st.), Newcastle
Fijenoord (st.), Londen
Zeemeeuw, Kruithoff, Villanova
Lucinde, Bird, Seaham
Vertrokken.
Cornelia (st.), Marseille, via Newport
N. R. Gazfabriek, de Goede, Newcastle
Maria Adriana, v. d. Held, Brouwersh
Zeilklaar.
Vijf Vrienden, Johan, Samarang

Brielle. (W.) *Aangek.*
18 maart Cologne (st.), Londen
Zingari (st.), Hartlepool

Maassluis (W.Z.W.)
18 maart Niets gepasseerd.

Texel (Z.W.) *Aangek.*
17 maart Petrus Jacobus, de Jonge, Venetië
Thames, Clark, Newcastle
Ann, Caamin, dito
Duchess of Scotland, Williams, Newcastle n. Schiedam (als bijlegger)
Vertrokken.
17 Flora (st.), Londen

Vlie *Vertrokken.*
14 maart Heidewika Regina, Pekelder, Londen
16 Willem I (st), Stettin
Gebroeders Fokkes, Fokkes, Dantzig

Harlingen *Aang.*
16 maart Hendrika, Drewes, Amst. n. Stettin (als bijlegger, met verlies van anker en ketting)

Zierikzee. *Aangek.*
15 maart Harlequin, Gatjens, Hyères n. Gent, als bijlegger

Vlissingen *Aangek.*
17 maart Flandre, Weijerts, Laguna
Anja Sietzia, Huisman, Konstantinopel
Marianne, Breckwoldt, Palermo

—o—

Nagasaki *Aangek.*
18 dec. Wilhelmine, Bendixen, Shanghai (is afgewezen en naar Amoy teruggekeerd)

Manilla *In lad.*
22 jan. Koophandel Crevecoeur, Sydney

Hong Kong. *In lad.*
29 jan. Bellona, Kluin, Havanna
Scheveningen, Annokkee, Shanghai
Twee Jeannes, van der Windt, Siam

Macao *Aangekomen.*
16 jan. Jacoba, Schaap, Hong Kong (29 in lading n. Bombay)

Foo-Chow-Foo *In lading.*
22 jan. Quatre Bras, Bondix, Shanghai
per Aspera ad Astra, Admiraal, dito

Whampoa *Aangek.*
vóór 29 jan. Maria Elizab., v. d. Valk, Hong Kong (zou n. Shanghai vertr.)

Singapore *In lad.*
3 febr. Amerika, Zeeman, Samarang
Stad Enschedé, Noordhoek Hegt, Akyab

Triest *Aangek.*
17 maart Cornelia, Hazew. Muntend., Arica

Napels *Vertr.*
2 maart Aurora, Brouwer, Konstantinopel
3 Teelkina Meinskina, de Haan, Bremen

Palermo *Aangek.*
5 maart Pomona, v. d. Sloot, Malta

Paimboeuf *Ter reede*
15 maart Victoria, de Haan, Preston

Havre *Vertr.*
14 maart Gezusters Boll, Engelsman, Stettin

Liverpool *Aangek.*
16 maart Jufvr. Hillegonda, Douwes, Nantes
Maas, Schabeling, dito
In lading.
Ossena, Dyer, Rott.

Falmouth *Aangek.*
15 maart Active, Linde, Alexandrië
16 Fiducia, Raake, dito
Hilda, Hammell, dito
Louise Bosselmann, Voss, Odessa
Bouchiena, Koster, Amsterdam
Vertrokken.
14 Philippus Cornelius, Meeter, (v. Alexand.) Alloa
15 Paragon, Bowden, Amsterdam
16 Ægean, Davidson, dito

Plymouth. *Binneng.*
16 maart Superior, West, Cuba naar Falmouth

Portland *Binnengel.*
16 maart Indifferente, Romano, Napels naar Dordrecht

Dungeness *Ter reede*
16 maart Concordia, Tunteler, Londen naar Cardiff

Deal *Gepasseerd*
16 maart Clasina Aidina, Wirtjes, Genua n. Londen

Londen *Uitgekl.*
15 maart Gezina, Krook, Malmoe
Jezelina, de Jonge, Stettin
16 Gezina, Postema, Dantzig
In lading.
Hillechina, Fijn, Dantzig
Afina Agatha, Mulder, Stettin

Lowestoffe *Gepass.*
15 maart Elizabeth Ruardi, Wolthekker, Shields naar Livorno

Hartlepool *Vertr.*
16 maart Isabella, Metcalf, Amst.

Sunderland *Aangek.*
15 maart George & Elizab., Clarke, Nieuwe Diep

Shields *Aangek.*
16 maart Janvrin, Foote, Rotterdam
Nieuwendam, de Jonge, Schiedam

Leith. *Aangek.*
15 maart Herstelling, Bossinga, Antwerpen

Antwerpen *Vertr.*
16 maart Abeona, van der Valk, avontuur
Cornelia Alida, Vorenkamp, dito
Wendelina, Hilbrands, dito

Hamburg *Aangek.*
16 maart Catharina, Duintjer, Brussel

Cuxhaven *Aangek.*
15 maart Cesar Godeffroy, Stortenbecker, Batavia

Kiel *Vertrokken*
15 maart Verwachting, Visser, Flensburg

—o—

Rotterdam 18 maart. Kapitein G. Mannoury, voerende het schip Afrika, van Amsterdam te Batavia aangekomen, meldt van daar den 24 jan., dat bij de lossing gebleken was dat het schip zooveel koper had verloren dat hetzelve moest worden vernieuwd, waartoe hij naar Soerabaija zou verzeilen. Hij schrijft dit verlies toe aan een zwaren storm bij den aanvang der reis.

Amsterdam den 18 maart. Het Nederl. schip Anna Geertruida, kapitein F. van Ingen, v. Antwerpen naar Rio-Janeiro, is, volgens berigt van Antwerpen dd. 16 maart, te Genna, in de nabijheid van Para, binnengeloopen; alles wel a. b.

Vlissingen 15 maart. De Nederl. brik Elizabeth Catharina, kapit. Claassen, heeft op de reede van Rammekens, met nog verscheiden andere schepen, ankers verloren, doch is van een en ander voorzien geworden.

Dartmouth 16 maart. De Cuba Packet, kapit. Harken, van Amsterdam naar Havanna, alhier binnengeloopen, heeft gescheurde zeilen.

— Nog gearriveerd de Grieksche brik San Nicolo, van Taganrog naar Falmouth om order, met gescheurde zeilen en andere schade; zijnde bij mistig weder Falmouth voorbijgezeild.

—o—

17 maart. De wind te **Falmouth** Z.; te **Deal** Z. W., storm.

—o—

Gepraaid:

Den 8 januarij, op 33° ZB. en 33° OL., de Zweeds. bark Charlotte, v. Soerab. naar Triest.

Den 12 februarij, op 3° 30′ NB. en 20° 40′ WL; Geertruida Maria, J. Mulder Drenth, v. Sunderland n. King George's Sound.

Den 14 maart, op 49° 18′ NB. en 6° 10′ WL., een Ned. schoener toonende de witte vlag met n.° 76.

—o—

Rivierberigt.

Rotterdam. Hoog water 19 maart: 1ste getijde 3 ure 50 min.; 2de getijde 4 ure 14 min.

Arnhem. Waterhoogte 17 maart 2.30 el.

—o—

Aangek. Passagiers.

Te **Nieuwe Diep,** van Suriname, per Martha Adriana, kapit. van 't Hoff: de heeren J. C. Kosterman en E. W. C. Stoerhaan.

SCHIEDAM den 18 Maart.

GRANEN. Verkocht, Rogge: 145 ℔ Pernau f 208 6/w.
MOUTWIJN, per Ned. Vat zonder fust f 15,75,
JENEVER, " " " " - 21,25,
Amst. proef, " " " " - 22,50,
alles zonder de belasting.
SPOELING, per Ketel . . . . - 1,10.

DORDRECHT den 17 Maart.

GRANEN, ZADEN enz. Onze markt was heden van Jarige en Nieuwe Zeeuwsche, Vlaamsche en Overmaassche Tarwe beter voorzien dan vorige week; tot onderstaande prijzen werd dezelve aan benoodigden geplaatst. Zomertarwe 10 c. lager afgegeven. Jarige Zeeuwsche, Vl. en Overm. f 8.30 a f 8.50; Nieuwe dito f 7.50 a f 7.80; dito afwijkend en geringe f 7 a f 7.30, en Zomertarwe f 5.80 a f 6.50. Rogge. Zeeuwsche, Vl. en Overm. minder aangevoerd en tot onveranderde prijzen genomen. Zeeuwsche, Vl. en Overm. f 5.20 a f 5.50. Gerst. Winter en Zomer in de mooije blanke soorten wel te verkoopen. Zeeuwsche en Overm. Winter f 4.40 a f 4.80 en dito Zomer f 4.20 a f 4.60. Spelt meerder aangevoerd, dezelve was tot 10 c. lager van f 3.50 tot f 3.70 moeijelijk te plaatsen. Haver. Inlandsche Voeder en Dikke vond weinig vraag, genoteerde prijzen waren moeijelijk te bedingen. Zeeuwsche en Inlandsche Voeder f 2.50 a f 3.20 en Dikke dito f 3.80 a f 4.40. Boekweit, uit Noordbrabant niet aangevoerd; van den zolder is Limburger op 70 Ned. ℔ tot f 170 verkocht. Paardenboonen met weinig omzet; de aangevoerde partijtjes Overmaasch zakgoed hebben naar deugd f 5.50 tot f 7 opgebragt. Duivenboonen traag, dezelve zijn van f 7.50 tot f 8 gemakkelijk te koopen. Witte Boonen met kleinen omzet van f 10 tot f 11 volgens kwaliteit. Bruine Boonen onveranderd, bij gerijven van f 9 tot f 10.50 verkocht. Blaauwe Erwten hebben in de best kokende soorten van f 9.60 tot f 10 opgebragt en mindere van f 7 tot f 8.50 naar kwaliteit. Witte Erwten onveranderd, Koningsberger tot f 8.50 en goed kokende Dantziger tot f 9 verhandeld. Koolzaad slap; de ter veil zijnde partijtjes zijn tot merkelijk lager prijs, als: Nieuw Overmaasch van £ 58 tot £ 62 en Jarig van £ 61 tot £ 64 aan onze Olieslagers geplaatst. Op 9 vat, in April te leveren, noteren hetzelve £ 70. Buitenlandsch Slag-Lijnzaad met weinig vraag en lager verkocht, als: 112 ℔ Odessa tot f 325. Inlandsch Zaai-Lijnzaad vond weinig aftrek, 1ste soort was van f 5.40 tot f 5.50 en 2de soort van f 4.20 tot f 4.50 per Dordtsch achtendeel gemakkelijk te koopen. Mooi Riga tonnen Zaai-Lijnzaad werd tot f 31 verhandeld. Kanariezaad genoegzaam niet ter veil en waren vorige prijzen van f 11 tot f 11.50 gemakkelijk te bedingen. Hennepzaad. Mooi Inlandsch vond tot f 190 eenige vraag. Raapolie vond tot verlaagde prijzen goede vraag, vliegend bij partij tot f 38 gedaan, noteren 1 Mei f 38 en de najaarsmaanden dooréén f 36½ nominaal. Lijnolie mede 50 c. lager, vliegend f 30 gedaan. Raap- en Lijnkoeken vinden tot verlaagde prijzen nog weinig aftrek. Harde Raapkoeken per 1040 stuks f 82 a f 84; idem Lijnkoeken idem f 105 a f 115, en zachte Lijnkoeken per idem f 125 a f 135.

LONDEN den 16 Maart.

SUIKER. De markt was zeer flaauw en de prijzen van gisteren waren een weinig lager behalve voor Java Suiker. Van W.-I. soorten werden slechts 96 v. verkocht. Uit de hand zijn afgedaan 200 b. Benares tot 44/6; Geraffineerd flaauw en zelfs lager; br. Lumps 52/6 a 53/; 100 t. Belg. Crushed bedongen 34/9. — RUM stil. — KOFFIJ was meer gevraagd. Voor 100 b. plant Ceylon betaalde men 52/ a 54/ en voor 1100 b. dito 56/ a 59/. Ook plant. was williger en bedong 76/ a 78/6 voor 100 v. — THEE flaauw. Ord. Congo 13¼. — RIJST stil zonder handel. 100 t. Bengaal vonden nemers tot 11/3. — KATOEN flaauw. — SALPETER stil. 220 b. Bengaal bedongen 39/ a 39/6; Engelsch Geraffineerd vast, 44/6 a 45. — LIJNZAAD. Men meldt ons den verkoop van 5000 q. Bombay tot 53/6. — HENNEP. De markt is flaauw. — JUTE flaauw. — METALEN. Schotsch Gietijzer flaauw 51/. Tin stil. Zink vast; £ 21.12/6 a £ 21.15/. — OLIEN. Lijn- flaauw 29/3; te Hull 29/. Raap- en Cocos- flaauw. Palm- zeer vast 44/. Terpentijn- flaauw 43/ in vaten. — TALK vaster disp. en op betere termijnen 52/.

LONDEN den 17 Maart.

SUIKER. De eenige verkoop bestond uit 1200 k. beschadigde Havana tot 45/ a 46/ voor gele. — THEE. Er werden heden 3600 k. in veiling verk. Zwarte soorten bedongen vorige en Groene iets betere prijzen.

VEEMARKT. De aanvoer was heden vrij ruim, behalve in Schapen. De handel was levendig en de prijzen hielden zich over het algemeen goed staande. Ter markt waren heden 870 Runderen, 72 Kalveren, 3990 Schapen en Lammeren, 150 Varkens.

ANTWERPEN den 17 Maart.

KOFFIJ blijft zeer gezocht. Van Bahia zijn 1500 b. verkocht. — GRANEN zeer stil met onveranderde prijzen. — Van SALPETER zijn 100 b. Chili tot fr. 40¼ verkocht. — VRUCHTEN genieten in de laatste dagen eene buitengewone vraag en verscheidene ladingen zijn afgedaan. Van Smyrna Vijgen zijn ca. 2170 k. verkocht en van Malaga Rozijn 600 k., alles tot vrij vaste prijzen. — COCOSOLIE. Van 40 v. Cochin, die deze week van Londen werden aangevoerd, zijn 10/m kil. op levering tot vaste prijzen verkocht.

Het restant is aan de markt.

HAVRE den 15 Maart.

KATOEN. De markt was niet zeer geanimeerd en heden zijn slechts 600 b. verkocht. — KOFFIJ is tot vaste prijzen vrij wel gevraagd; 535 b. Rio bedongen fr. 60 a 67. — In SUIKER en INDIGO ging volstrekt niets om. — HUIDEN. 249 st. gedr. Buenos Ayres vonden nemers tot fr. 140. — Van RIJST zijn afgedaan 14 tiersjes Caroline tot fr. 30; 1500 b. Bengaal tot fr. 14 en 500 b. Necransie tot fr. 11. — In WOL heerscht dezelfde rustige stemming. Voor 15 b. Buenos Ayres betaalde men fr. 3.07½. — CACAO. Men deelt ons den verkoop mede van 235 b. Haïti disp. tot fr. 45 a 46.

HAMBURG den 17 Maart.

KOFFIJ vast. — ZINK zonder handel. — RAAPOLIE per Mei 25.4 per October 24.8. — GRANEN. Tarwe vast maar stil. Rogge flaauw en zonder handel.

Advertentien.

Heden overleed onze geliefde Zuster en Behuwdzuster JOHANNA LOUISE WACHTER.

Rotterdam Uit aller naam,
15 *Maart* 1859. GERARD WACHTER.

MAATSCHAPPIJ TOT BEVORDERING DER TOONKUNST.

AFDEELING ROTTERDAM.

UITVOERING

ten voordeele der Maatschappelijke Instelling ter Ondersteuning van hulpbehoevende Toonkunstenaren en hunne nagelatene Betrekkingen,

op Vrijdag den 25 Maart 1859,

in de GROOTE ZAAL der SOCIETEIT HARMONIE.

PROGRAMMA:

De XCVste PSALM, van Felix Mendelssohn Bartholdy.

Het Oratorium SAMSON, van G. F. Händel.

Het KOOR en ORCHEST zal uit ruim 200 Uitvoerenden zijn zamengesteld.

SOLISTEN.

Sopraan: Mevrouw S. OFFERMANS — VAN HOVE, uit *'s Hage.*
Alt: Mejufvrouw F. SCHRECK, uit *Bonn.*
Tenor: De Heer TH. GOEBBELS, uit *Aken.*
Bas: De Heer J. W. D. KRANTZ, uit *Utrecht.*

Directeur de Heer JOH. J. H. VERHULST.

Toegangkaarten zijn a f **2.50** en **Tekstboekjes** in het Hoogduitsch en Hollandsch (Metrische Vertaling van Dr. J. P. HEIJE) a **25** Cents te bekomen aan het Muziek-Magazijn van den Heer W. C. DE VLETTER, en des avonds aan de Zaal.

Alle Leden der Maatschappij hebben **Toegang**, op de Voorwaarden in Art. 152 der Wet bepaald.

Aan het **Locaal** kunnen **Plaatsen besproken worden.**

AANVANG DES AVONDS TEN *ZEVEN* URE. — INGANG VESTZIJDE.

De Zaal zal ten Half Zes ure geopend zijn.

De Heeren HOPE & Co. brengen ter kennis van de Houders van Bewijzen van Aandeel letter A en letter B in het gemeenschappelijk bezit van Americaansche Effecten, voortspruitende uit de Leeningen van de Bank der Vereenigde Staten te Philadelphia alhier gesloten, dat, vermits nu reeds een genoegzaam getal Bewijzen van beide Fondsen A en B ter opname in de voorgestelde Vereeniging tot Uitloting is aangewezen, thans tot de daarstelling dezer Vereeniging tot Uitloting, overeenkomstig de bepalingen van hun Berigt en Voorstel van den 5den dezer, besloten is.

Mitsdien worden de toetredende Houders uitgenoodigd hunne Bewijzen, benevens de Couponsbladen, met eene, voor elke letter afzonderlijk, onderteekende Lijst der Nummers naar volgorde, onverwijld aan het Kantoor van HOPE & Co. ter stempeling in te leveren, ten einde men spoedig kunne overgaan tot de Uitloting van Bewijzen in gemelde Vereeniging opgenomen.

Amsterdam, 17 *Maart* 1859.

MEN VRAAGT, tegen 1° April of Mei aanstaande, een **Ongehuwde**

SCHOENMAKERSKNECHT,

van de P. G., niet onervaren met het **Plattelandswerk.** Adres bij B. M. VAN DAM, Mr. Zadelmaker te *Oud-Beijerland*. Bij wien tevens tegen **matige Prijzen RIJTUIGEN** in **soorten** te bekomen zijn.

Openbare Vrijwillige
VERKOOPING.

De Notarissen *DALEN en LAMBERT*, residerende te Rotterdam, als last hebbende van hunnen Principaal, zijn van meening om op Woensdag den 30sten Maart 1859, des namiddags ten 5 ure, in het Locaal der Publieke Verkoopingen aan de Gelderschekade te Rotterdam, in het openbaar te Veilen en te Verkoopen.

N.° 1. Een hecht, sterk en welbetimmerd **WINKELHUIS**, waarin thans de **Tapperij** wordt uitgeoefend, met BOVENWONINGEN en **ERVE**, staande en gelegen aan de noordzijde van de Leeuwenstraat te Rotterdam, wijk 5, n.° 608, Kadaster sectie I, n.° 516.

Aangeslagen in de Grondbelasting over 1859 op f 40,68.

Verhuurd per week in 5 Percelen, te zamen voor f 530,40 's jaars.

N.° 2. Een hecht, sterk **PAND**, bestaande in Drie BENEDENHUIZEN met BOVENWONINGEN en **ERVE**, staande en gelegen aan den Hofdijk in de gemeente Rotterdam, wijk 14, ns. 283 en 284, Kadaster sectie C, ns. 2060, 2061, en 2062.

Aangeslagen in de Grondbelasting over 1859 op f 30.38.

Verhuurd per week in 7 Perceelen te zamen voor f 348,40 's jaars.

N.° 3. Een hecht, sterk **HUIS**, bestaande in Drie WONINGEN en **ERVE**, staande en gelegen als voren, naast of ten zuiden van het vorig Perceel, wijk 14, ns. 285, 286 en 287, Kadaster sectie C, ns. 1710, 1711. en 1712.

Aangeslagen in de Grondbelasting over 1859 op f 27.66.

Verhuurd per week in 3 perceelen, te zamen voor f 228,80 's jaars.

N.° 4. Een hecht, sterk **HUIS** met BOVENWONING en **ERVE**, staande en gelegen als voren, naast of ten zuiden van het vorig Perceel, wijk 14, n.° 288, Kadaster sectie C, n.° 1001.

Aangeslagen in de Grondbelasting over 1859 op f 11,39

Verhuurd per week, de Beneden- en Bovenwoning elk a f 1.25 of te zamen f 130 's jaars.

N.° 5. Een hecht, sterk **HUIS** met BOVENWONING en **ERVE**, staande en gelegen als voren, naast of ten zuiden van het vorige Perceel, wijk 14, n.° 289, Kadaster sectie C, n.° 2374.

Aangeslagen in de Grondbelasting over 1859 op f 9,23.

Verhuurd per week, de Beneden- en Bovenwoning elk a f 1, of te zamen f 104 's jaars.

N.° 6. Een ruimen, fraai aangelegden, met vele exquise **Vruchtboomen**, alsmede **Heesters** en andere **Gewassen** beplanten **TUIN**, met daarop staand logeabel TUINHUIS, voorzien van alle Gemakken en **ERVE**, gelegen en staande als voren, achter de Perceelen Ns. 2 a 5, een ruim en vrolijk gezigt opleverende over het daarachter gelegen land, bij het Kadaster bekend met eene oppervlakte van 15 Roeden 7 Ellen in sectie C, ns. 998, 2375, en 2376.

Aangeslagen in de Grondbelasting over 1859 op f 26.62.

Verhuurd tot 1°. Februarij 1860 voor f 325 's jaars, terwijl het onderhoud van den Tuin verblijft aan den Eigenaar.

De Perceelen ns. 2 a 6 zullen eerst elk afzonderlijk en daarna gecombineerd ten Verkoop worden aangeboden.

De te veilen Perceelen zullen kunnen worden bezigtigd twee dagen vóór en op den dag der Veiling, van des voormiddags ten 10 tot des namiddags ten 3 ure; zijnde inmiddels nadere informatien te bekomen ten Kantore van de voornoemde Notarissen, aan de Zuidblaak te Rotterdam.

De Notaris *D. C. KLEY*, gevestigd te Cappelle op d' IJssel, is voornemens om, ten verzoeke van deszelfs Principaal, op Woensdag den 23 Maart 1859, des voormiddags ten 10 ure, op de Bouwmanswoning, genaamd *Vogelenzang*, gelegen aan den Veldweg, in sectie D, van den Zuidplaspolder, onder de gemeente Zuid-Waddinxveen, in het openbaar en om Contant Geld te Verkoopen:

9 KALFKOEIJEN, 3 VAARKOEIJEN, 1 VAARS, 8 PINKEN, 1 PAARD en eenige VARKENS. Voorts ongeveer 10,000 Ned. Ponden best gewonnen HOOI, RIJTUIGEN en eene Partij MELK- en BOUWGEREEDSCHAPPEN.

Openbare Vrijwillige
VERKOOPING.

De Notarissen *SCHADEE, KLEY & BURGER* te Rotterdam, zijn voornemens om op Woensdag den 30 Maart 1859, des namiddags ten 5 ure, in het Notarishuis aldaar, te Veilen en te Verkoopen:

Een hecht en sterk **HUIS, BOVENWONINGEN** en **ERVEN**, staande en gelegen aan de noordzijde van de Jongmansteeg te Rotterdam, wijk 3, n.° 262, Kadaster sectie H, n.° 153. Grondlasten f 31.99. Verhuurd voor f 414 in het jaar.

Zullende het te veilen Pand twee dagen vóór en op den dag der Veiling voor ieder te zien zijn, terwijl nadere inlichtingen zijn te bekomen ten Kantore van de voornoemde Notarissen.

Openbare Vrijwillige
VERKOOPING.

De Notaris *ABRAM VAN RIJCKEVORSEL W. Zoon*, residerende te *Rotterdam*, als last hebbende van zijne Principale, is voornemens op Woensdag den 23sten Maart 1859, des namiddags ten 5 ure, in het Locaal voor Openbare Verkoopingen, aan de Gelderschekade, te Rotterdam, te Veilen en aan de hoogstbiedenden of eerstmijnenden te Verkoopen:

N.° 1. Een **PAND**, waarin sedert een aantal jaren de **Azijnmakerij** is uitgeoefend, en hetwelk thans mede is ingerigt tot eene **Snel-Azijnmakerij**, met KANTOOR, LOODSEN, BERGPLAATSEN en **ERVE**, staande en gelegen aan den Goudschen Singel, binnen de gemeente Rotterdam, wijk 13, n°. 958, op den Kadastralen Legger thans bekend onder sectie D, n°. 2965. en uitgemeten tot eene inhoudsgroote van 4 Roeden. Kunnende de Kooper, des verkiezende, de KUIPEN en alle voorhanden Vaste en Losse GEREEDSCHAPPEN, tegen behoorlijke waardering Overnemen.

N.° 2. Een **LOODS**, TUINGROND en **ERVE**, staande en gelegen ten westen van het voorgaande Perceel, thans op den Kadastralen Legger der gemeente Rotterdam bekend onder sectie D, n.° 2966, en uitgemeten tot eene inhoudsgrootte van 10 Roeden 80 Ellen.

N.° 3. Een **HUIS** en **ERVE**, staande en gelegen ten westen van de voorgaande Percelen, wijk 13, n.° 959. met daarneven uitgemeten GROND en daarachter gelegen LOODS, bijzonder geschikt tot **Stalhouderij**, mitsgaders TUINGROND en **ERVE**, thans op den Kadastralen Legger der gemeente Rotterdam bekend onder sectie D. n.° 2967 en 2968, tot eene inhoudsgrootte van 7 Roeden 86 Ellen.

Welke Percelen vroeger op den Kadastralen Legger bekend onder n.° 1142, 1145 en 1649 en te zamen hebbende eene oppervlakte van 22 Roeden 66 Ellen, zijn gelegen vlak tegenover de Nieuwe Brug, aan den Singel, en zijn aangewezen ter onteigening voor de nieuw aan te leggen Straat E.

Zijnde deze Percelen te aanvaarden den 1 Mei 1859 en te zamen in de Grondbelasting over den jare 1859 aangeslagen tegen f 180.13.

De voorschreven Percelen zullen afzonderlijk worden geveild, en bij de definitieve toewijzing eerst separaat en daarna bij combinatien worden afgeslagen.

En N.° 4. Een **derde AANDEEL** in een PAND, ingerigt tot **Brouwerij**, en ERVE, staande en gelegen bij het Verlaat, aan het zoogenaamde Stokvischwatertje, aan het einde van den Oppert, binnen de Stad Rotterdam, wijk 6, n.° 102 en op den Perceelsgewijzen Kadastralen Legger der gemeente Rotterdam voorkomende onder sectie K, n.° 956.

Welk Onroerend Goed voor het geheel is aangeslagen in de Grondbelasting over den jare 1859 tegen f 43.45.

Inmiddels zijn nadere Informatien te bekomen ten Kantore van voornoemden Notaris, terwijl voorschreven Onroerende Goederen zullen kunnen worden bezigtigd twee dagen vóór en op den dag der Veiling, in den voormiddag tusschen *tien* en *drie* ure, mits voorzien zijnde van een Permissiebiljet, daartoe door denzelfden Notaris af te geven.

Openbare Vrijwillige
VERKOOPING.

De Notarissen *DALEN en LAMBERT*, residerende te Rotterdam, als last hebbende van hunne Principalen, die daartoe door de Arrondissements-Regtbank te Rotterdam zijn gemagtigd, zijn van meening om, op Donderdag den 31 Maart 1859, des namiddags ten 5 ure, in het Gemeentehuis, op den hoek van 's Gravenweg en de Korte Kade te Kralingen, in het openbaar te Veilen en te Verkoopen:

N.° 1. Een hecht, sterk, voor weinige jaren nieuw gebouwd **HUIS**, geteekend wijk F, n.° 50, waarin de **Broodbakkerij** sedert vele jaren met het beste succes is en nog wordt uitgeoefend, bevattende onderscheidene BOVEN- en BENEDENKAMERS, WINKEL, ruime BAKKERIJ met twee Ovens, WERKPLAATS, MEEL- en BUILZOLDERS, in tras gemetselden KELDER en WELWATERPOMP, alsmede afzonderlijk staand **WAGENHUIS, STALLING** en **GRAANZOLDER, ERVEN, BLEEKVELD** en **TUIN**, beplant met vele exquise VRUCHTBOOMEN, staande en gelegen aan de noordzijde van den Oudendijk in de gemeente Kralingen, strekkende van den Oudendijk noorden aan tot halver achter Oudendijksche Watering, belend ten oosten de Heer J. BEEN en ten westen Mejufvrouw de Wed. S. F. WOMRATH. Groot in oppervlakte ongeveer 15 Roeden 9 Ellen en bij het Kadaster bekend in sectie A, nis. 2736, 2737, 2883, 2884 en 2885 en gedeeltelijk 2882 en in sectie B, n.° 2204.

Aangeslagen in de Grondbelasting over 1859 op f 51.43.

N.° 2. Twee Kampen uitmuntend **WEILAND** met daarop staande **SCHUUR** of **STALLING** en **HOOIBERG**, gelegen als voren, gedeeltelijk achter of ten noorden van het vorig Perceel, strekkende van halver achter Oudendijksche Watering noorden aan tot den eigendom van den Heer B. E. CANKRIEN en CORNELIS DEN OUTER, belend ten oosten den Heer P. A. DE RIDDER en ten westen den Heer B. E. CANKRIEN. Groot met bijbehoorend Water 2 Bunders 82 Roeden 98 Ellen en bij het Kadaster bekend in sectie A, nis. 1324, 1325, 1327, 2868, 2869, 2870 en gedeeltelijk 2882.

Aangeslagen in de Grondbelasting over 1859 op f 18.31.

De Perceelen Nis. 1 en 2 zijn te aanvaarden den 1 Mei 1859. Dezelven zullen eerst separaat en daarna gecombineerd ten verkoop worden aangeboden.

No. 3. Een hecht en sterk **PAND**, bestaande in **9 WONINGEN** met **SCHUURTJE, ERVEN** en **OPEN GROND**, zijnde Erfpachts-Grond van den polder Kralingen, staande en gelegen aan de Korte Kade nabij 's Gravenweg in de gemeente Kralingen, strekkende van de Kade tot den Eigendom van de Weduwe DIRK LAMMERS, belend ten noorden het volgend Perceel en ten zuiden P. J. PIETERSON, wijk E, nis. 59 tot en met 67, Kadaster sectie A, nis. 1388 tot en met 1396.

Belast met eene Erfpacht van f 1.40 's jaars, ten behoeve van den polder van Kralingen.

Aangeslagen in de Grondbelasting over 1859 op f 40.01.

Verhuurd per week in 9 Perceelen, te zamen voor f 475.80 's jaars.

No. 4. Een hecht en sterk **PAND**, bestaande in **DRIE WONINGEN** met **ERVEN** en **GROND**, zijnde Erfpachts-Grond van den polder Kralingen, staande en gelegen als voren, ten noorden van het vorig Perceel, strekkende van de Korte Kade tot den Eigendom van de Wed. D. LAMMERS, belend ten noorden de Heer L. KOOT, wijk E, nis. 56, 57 en 58, Kadaster sectie A, nis. 1397, 1399, 2886 en 2887.

Belast met eene Erfpacht ten behoeve van den polder van Kralingen, groot 40 Cents 's jaars.

Aangeslagen in de Grondbelasting over 1859 op f 13.12.

No. 5. Eene **OBLIGATIE** met **HYPOTHEEK**, groot geweest f **3000**, doch thans per resto groot in kapitaal f **2150**, rentende 5 pCt. 's jaars en losbaar met jaarlijksche termijnen van f 50, beiden verschijnende den 1 Januarij, als tweede verband gevestigd op twee Huizen met Erven, Tuin en Grond, staande en gelegen aan de noordzijde van den Oudendijk in de gemeente Kralingen, thans kadastraal bekend in sectie B, nis. 2871, 2873, 2874, 2875 en 3097.

De te veilen Onroerende Goederen zullen kunnen worden bezigtigd twee dagen vóór en op den dag der veiling, van des voormiddags ten 10 tot des namiddags ten 3 ure, mits men, wat betreft het Perceel n.° 1, voorzien zij van een Permissie-Billet door een der voornoemde Notarissen afgegeven, te wier Kantoren aan de Zuidblaak te Rotterdam, inmiddels nadere informatiën zijn te bekomen.

NIEUWE SCHOUWBURG

op de Kruiskade.

Koninkl. Holl. Tooneelisten.

Directie: **BREEDÉ & VALOIS.**

N.° 21 van 't Abonnement.

ZATURDAG 19 MAART 1859:

SUZANNA,

of DE EER EENS VADERS,

Drama in 5 Bedrijven en een Voorspel, naar het Fransch van *E. Brisebarre* en *E. Nus*, door *H. Maronier.*

DAARNA:

EIGENZINNIGHEID, STIJFHOOFDIGHEID EN KOPPIGHEID,

Blijspel in 1 Bedrijf, naar het Hoogduitsch van Dr. *Benedix*, door *H. v. d. Sprong.*

Aanvang ten HALF ZEVEN ure.

(*Abonnement niet gangbaar.*)

ZONDAG 20 MAART 1859,

op vereerend verlangen:

EENE PARTIJ PIQUET,

Comédie-Vaudeville in 1 Bedrijf, naar het Fransch van *Fournier* en *Meijer*, door *W.-P. Bangert.*

DAARNA:

EENE VERSCHRIKKELIJKE DOCHTER,

vrolijke Vaudeville in 1 Bedrijf, naar het Fransch door *M. J. A. van Berkel.*

TOT SLOT:

DE EZELINNENMELK,

vrolijke Vaudeville in 1 Bedrijf, naar het Fransch.

Aanvang ten ACHT ure.

VERWACHT EERSTDAAGS:

DE ROMAN VAN EEN' ARMEN EDELMAN.

Tooneelspel in 7 Tafereelen. (Nooit alhier vertoond.)

Gedrukt en uitgegeven bij
G. en C. A. van Reyn,
te Rotterdam.

BIJBLAD,

behoorende tot de

ROTTERDAMSCHE COURANT

van ZATURDAG 19 Maart 1859, N.° 67.

STATEN-GENERAAL.

Tweede Kamer.

Zitting van Donderdag 17 Maart.

Petitie van Birkenthal.

Het eerste is aan de orde de conclusie der commissie voor de petitien op het verzoekschrift van B. Birkenthal, zoo als die conclusie reeds gisteren door ons is medegedeeld.

De heer *Godefroi* verheugde zich den Minister van Justitie in de Kamer te zien, want hij hoopte dat die Minister aan de Kamer eenige inlichtingen betrekkelijk de zaak die het gold zou willen mededeelen. Hij kende den adressant niet, maar men had hem van de zijde van vaderlandsche letterkundigen afgeschilderd als een geleerde; intusschen men had met den adressant niets te doen, maar met de zaak. Die zaak was uit de stukken volstrekt niet duidelijk, doch voor zooveel die stukken licht gaven gold het hier de vraag: of de zoogenaamde vreemdelingen-wet in 1856 op eene wettige, regtvaardige wijs op Birkenthal was toegepast, en hoe het op het oogenblik gesteld was met de toepassing derzelfde wet op dezelfde persoon? Het schijnt dat men B. hier te Lande in 1856 had toegelaten, omdat hij voorzien was van een paspoort, en dat hij daarna is uitgezet. *Hoe* is niet duidelijk. Te oordeelen naar hetgeen in de stukken van B. doorschemert, schijnt die uitzetting te hebben plaats gehad door de politie op last van den Minister van Justitie. Om twee redenen slechts kon B. echter zijn uitgezet; uit gebrek aan middelen van bestaan, of in het belang van den Staat. In het eerste geval had de kantonregter behooren te beslissen; in het tweede geval had een Kon. besluit moeten zijn geprovoceerd. Of het eerste had plaats gegrepen, wist de spreker niet; maar van het Koninkl. besluit bleek niets, daar dit anders, volgens de wet, aan de Staten-Generaal zou zijn medegedeeld. Hij zou een sluijer werpen over hetgeen in 1856 was voorgevallen, maar hij zou zich bepalen tot hetgeen in den laatsten tijd was voorgevallen. Is B. hier toegelaten, waarom hangt hem het gevaar van uitzetting op nieuw boven het hoofd? Zoo die uitzetting plaats zal hebben, hoe zal zij geschieden? De man klaagt, althans zoo moest men uit de stukken opmaken, over eene onregtmatige uitzetting die hij vreesde. Welk bezwaar was er dus tegenwoordig tegen den man, om hem met uitzetten te bedreigen? Spreker achtte deze zaak van het hoogste gewigt voor de Kamer en voor de Regering, opdat blijke of eene zoo belangrijke wet als waarvan hier sprake is, met getrouwe opvolging van de daarin vervatte voorschriften worde *nageleefd*. Hij zou niet wenschen dat nevens de wet gevestigd werd *eene* soort van gewoonteregt, ten gevolge waarvan, op eenvoudigen last van den Minister van Justitie, vreemdelingen door de politie zouden worden uitgezet. Hij wierp geenerlei verdenking op den tegenwoordigen Minister, maar achtte het volstrekt noodzakelijk dat de zaak in een helderder licht werd gebragt.

De *Minister van Justitie* verklaarde zich daarop volkomen bereid, aan de Kamer de meest mogelijke inlichting te geven. In het begin van febr. van dit jaar is B. van over de Belgische grenzen te Maastricht gekomen; hij was in het bezit van een buitenlandsch paspoort, afgegeven door den Oostenrijkschen Minister in Pruissen, maar het was den Minister onbekend of die pas regelmatig door de Hollandsche autoriteit was geviseerd. B. schijnt later met de politie moeijelijkheden te hebben gehad; hij was beangst uitgezet te worden, welligt omdat hij ook uit België was uitgezet. Hij wendde zich daarop tot een voornaam letterkundige te Amsterdam, en op diens verzoek had de Minister onmiddellijk last gegeven den man voorloopig niet te bemoeijelijken, en toen hij zich in een adres aan den Minister beklaagde over zijne vroegere uitzetting in october 1855, had de Minister onmiddellijk een onderzoek doen instellen, ja zelfs een inspecteur van de Rijks politie naar Maastricht gezonden om den man zelf te hooren. Wanneer waar is, hetgeen B. toen mededeelde, dan kon de Minister niet ontkennen of B. was destijds op zeer harde wijs behandeld; de uitzetting heeft niet plaats gehad bij een Koninkl. besluit, ook niet bij bevelschrift des kantonregters, alleen op last van den Minister van Justitie. Tot heden evenwel, dit verklaarde de Minister plegtig, was het hem onbekend, of B. destijds was een behoorlijk toegelaten vreemdeling; de Minister kon of mogt dus niet toegeven dat die uitzetting onwettig was geweest. Het onderzoek te dier zake was nog hangende en de Minister vleide zich dat die zaak nader zou worden opgehelderd. In het begin dezer maand had de Minister brieven ontvangen van den fungerenden directeur der Rijks-politie in Limburg, waarin werd te kennen gegeven, dat B. zich daar zoo gedroeg dat hij de argwaan der politie opwekte, dat hij zonder voldoende middelen van bestaan eenigermate in schulden was gewikkeld en hoedanig dus de bedoeling der Regering omtrent B. was? Op die vraag werd nader aangedrongen, op grond dat B. het er op scheen toe te leggen om de politie te trotseren en te beleedigen, als het ware op hoogere bescherming steunende. Op dezen naderen brief had de Minister op 8 maart geantwoord, dat, indien het gedrag van B. genoegzame gronden tot uitzetting opleverde, magtiging werd verleend om te handelen, zoo als de wet dat voorschreef. De Minister had er echter uitdrukkelijk bijgevoegd, dat hij om de wille van de geleerdheid en de relatien van B. het wenschelijk hield om in dit geval consideratie te gebruiken en den man zoolang mogelijk met toegevendheid te behandelen. Sedert was het den Minister geheel onbekend geweest, wat het lot van B. was geworden, totdat hij heden ochtend het verslag der commissie in handen kreeg. Hij liet onmiddellijk naar Maastricht seinen en het antwoord zoo even ontvangen, luidde: B is nog hier of in de omstreken; hij is niet uitgezet en men zal wachten op nadere orders van den Minister. De zaak was dus nog in haar geheel. De Minister vleide zich dat de regten van gastvrijheid, waarop Nederland met regt trotsch mogt zijn, niet zouden worden geschonden; maar dat aan de andere zijde ook gewaakt zal worden voor de belangen der ingezetenen ten aanzien van vreemdelingen die geene voldoende waarborgen opleveren voor de rust en de veiligheid hier te Lande.

De heer *van Eck*, zich met de verklaringen des Ministers tevreden stellende, wenschte echter eene opmerking te maken, namelijk dat de Minister meende dat B. bij eene vroegere gelegenheid in strijd met de vreemdelingenwet zou zijn uitgezet. Dit bragt hem tot eene beschouwing over de zaak in het algemeen; hij vreesde toch dat uitzetting soms gepaard kon gaan met de bedoeling van uitlevering. Beide gevallen waren echter in de vreemdelingenwet bepaald van elkander gescheiden; van daar ook dat hij die uitgezet werd de keus had om gebragt te worden over die grenzen welke hij zelf verkoos. De zaak was van het hoogste gewigt, omdat, zonder eenigermate de tegenwoordige Regering op het oog te hebben, wanneer men niet getrouw vasthield aan de bepalingen der wet, vreemdelingen soms konden worden uitgezet, met het eigenlijke doel om ze, in strijd met de wet, uit te leveren.

De heer *van Wintershoven*, lid der commissie van petitien, verklaarde dat, aangezien de Minister van Justitie over de zaak inlichtingen had gegeven, de commissie hare conclusie in dien zin wijzigde, dat zij alleen voorstelde het adres ter griffie neder te leggen.

De heer *Godefroi* kwam op de zaak nog eens terug om aan te toonen dat op dit oogenblik geene redenen van Staatsbelang bestonden om B. uit te zetten, doch dat, volgens de verklaring des Ministers, de redenen waren gelegen in niet voldoende middelen van bestaan. Maar dan begreep de spreker ook niet hoe te pas kon komen de geheele correspondentie met het Departement van Justitie; immers de wet wees den eenvoudigen weg aan: het was de kantonregter die beslissen moest. De wijze van toepassing der wet achtte hij dus niet juist. De vreemdelingenwet was eene uitnemende wet, toegerust met degelijke waarborg, want die wet gaf aan vreemdelingen, ook tegen de beslissing des kantonregters, het middel van hooger beroep aan de hand. Hij moest dus blijven verklaren, dat hem de toepassing der wet niet juist voorkwam.

De *Minister van Justitie* herinnerde nog eens dat hij uitdrukkelijk had gezegd, dat het niet was gebleken of B. in october 1855 moest beschouwd worden als toegelaten vreemdeling; dat de uitzetting destijds voorzeker hard geweest was, maar dat hij niet kon bepalen of zij onwettig was geweest. Voorts merkte de Minister op, dat steeds het voorschrift der wet werd opgevolgd, om aan de keuze des vreemdelings over te laten de grens, waarover hij zou worden uitgeleid. Daar B. echter reeds in België was uitgezet, blijft er voor hem slechts de grens van Pruissen over; en dat was juist hetgeen B scheen te vreezen, want hij was bang dat hij door de Pruissische politie aan de Oostenrijksche zou worden overgeleverd. De kantonregter moest zeer zeker in de zaak beslissen indien B. een toegelaten vreemdeling was, maar juist dit was den Minister voor alsnog onbekend. Overigens was de intercessie van den Minister alleen het gevolg geweest van de tusschenkomst van een geacht ingezeten; want de Regering heeft steeds het beginsel gevolgd om, indien een vreemdeling wegens gebrek aan middelen van bestaan volgens de wet moest worden uitgezet, doch een solied ingezeten als het ware voor hem borg blijvende, dan bevel te geven dien vreemdeling voor alsnog niet uit te zetten.

De debatten werden daarop gesloten verklaard en werd de gewijzigde conclusie der commissie zonder hoofdelijke stemming goedgekeurd.

Petitie van den Heer W. Bosch.

Daarna is aan de orde de beraadslaging over de conclusie van het rapport over de inlichtingen des Ministers van Kolonien op het adres van W. Bosch, gepensioneerd chef der geneeskundige dienst in Nederlandsch Indië, daarbij zijne bezwaren inbrengende dat hem stukken ter zijner regtvaardiging zijn geweigerd. De conclusie van het rapport strekte: 1°, alsnog, voor zooveel geene redenen van algemeen belang zich daartegen verzetten, aan het verzoek, in het adres van den heer Bosch vervat, te voldoen; en 2°, aan de Tweede Kamer der Staten-Generaal het gevoelen der Regering te willen kenbaar maken omtrent de wenschelijkheid eener herziening van het Koninklijk besluit van 13 januarij 1854, n°. 64.

Daar echter de Regering reeds bij gelegenheid der behandeling van het wetsontwerp op het koloniaal batig slot de wenschelijkheid der herziening van het besluit van 1854 had betoogd, trok de commissie bij monde van den heer Hoynck van Papendrecht het tweede gedeelte van hare conclusie in.

Over deze zaak werd eene uitvoerige en zeer belangrijke discussie gevoerd, waarvan wij de hoofdtrekken zoo kort mogelijk zullen trachten mede te deelen.

De heer *van Eck* kwam op, gelijk bij vorige gelegenheden, tegen het bekende besluit van 13 januarij 1854, dat met deze zaak in betrekking stond. Dat besluit werd door hem afgekeurd en niet minder de bekrompen geest waarin het volgens den spreker werd toegepast. Het belemmerde de wetenschap overal waar deze in strijd was met de zienswijze der Regering; door dat besluit was de wetenschap vrij, mits zij zich steeds niet tegen de inzigten der Regering verzette. Was dit het geval, dan was door dit besluit al wat de Koloniën betrof een gesloten boek. De klagten van den heer Bosch maakten dit duidelijk: want de adressant vroeg stukken over meteorologie, over medische statistiek en andere wetenschappelijke vakken. Hoe was het mogelijk dergelijke stukken te weigeren op grond van het belang van den Staat? Maar wanneer men lette op het gebruik, hetwelk de heer B. van die stukken wilde maken, namelijk om te betoogen dat er maatregelen door het Gouvernement hadden kunnen genomen worden, om te beletten dat in Demak en Grogogan 100,000 Javanen waren omgekomen, dan was er alle vermoeden om te onderstellen, dat aan het verzoek van den adressant niet was voldaan, ter wille van de handhaving der inzigten van het Indisch bestuur. Ten slotte verheugde zich de spreker in de toezegging van den Minister, dat hij het besluit van 1854 zou herzien; hij wenschte dat zulks zoo spoedig mogelijk plaats had en wel tegelijk met de beloofde wet op de drukpers in Indië. Even als laatstgenoemde aangelegenheid drong hij aan, dat ook de zaak, die bij het besluit van 13 januarij 1854 was geregeld, bij de wet zou worden vastgesteld.

De heer *Godefroi* had alleen het woord gevraagd om van de commissie nadere inlichtingen te vragen omtrent de bedoeling der nu door haar gewijzigde conclusie. Zij stelde voor, dat de Kamer den Minister van Kolonien zou uitnoodigen, om alsnog voor zoo veel geene redenen van algemeen belang zich daartegen verzetten, aan het verzoek in het adres van den heer B. vervat te voldoen. Nu had de spreker nagezien wat eigenlijk de heer B. verzoekt. Die heer verzocht in de eerste plaats eene wijziging van het reglement van 1854, in vrijgevigen zin; maar *deze* Minister had reeds verklaard dat besluit te zullen herzien. In de tweede plaats verzocht de heer B. een afschrift van een besluit van den Gouverneur-Generaal van 1847 met de daarbij behoorende bijlagen. Hoe kon de Kamer dat verzoek ondersteunen, daar zij zelve niet wist wat het besluit *is* en wat de bijlagen *bevat*. Daarenboven de commissie zegt zelve in hare conclusie, „voor zooveel geene redenen van algemeen belang zich verzetten;" zij liet dus het oordeel daarover aan den Minister over. In de derde plaats verzocht de heer B. de regeling der Indische burgerlijke pensioenen bij de wet; was het nu ook de bedoeling der commissie, om ook *dat* verzoek te ondersteunen?

Eindelijk moest aan de conclusie de beteekenis worden gehecht dat het besluit van 1854 tot dusver niet behoorlijk was toegepast? maar de commissie zelve had in haar rapport verklaard dat zij zich met den vorigen Minister van Kolonien vereenigde, toen deze verklaard had dat in casu niet was gehandeld in strijd met de letter en de bedoeling van het besluit? Spreker meende dus dat de commissie eene conclusie had voorgesteld niet in verband met het verzoek van den adressant, en dat zij derhalve onaannemelijk was.

De heer *Duymaer van Twist* zou het besluit van 1854 niet verdedigen. Hij behoefde dat ook niet te doen, was de zaak hier te Lande geregeld; de toenmalige Gouverneur-Generaal was er niet over gehoord; deze had het besluit ontvangen en pligtmatig uitgevoerd. Hij erkende dat er vele gebreken in waren, en hij zou eene herziening van harte toejuichen; maar het was eene zoo uiterst moeijelijke questie dat hij voor zich twijfelde aan de mogelijkheid om de eischen van het algemeen belang in harmonie te brengen met die der wetenschap. Wat de conclusie der commissie betrof, ook hij maakte bezwaar die aan te nemen. Het woordje *alsnog* beteekende afkeuring van hetgeen tot dusver door de Regering is gedaan; het kon geene andere bedoeling hebben dan dat de Kamer verklaarde dat stukken, tot dus ver teruggehouden, in het algemeen belang niet behoorden teruggehouden te worden en dat was juist waarmede hij zich niet kon vereenigen: 1°, omdat hij geloofde dat de beoordeeling van hetgeen al of niet in het algemeen belang moest worden teruggehouden, alleen door de Regering kon worden beoordeeld, en 2°, omdat al had de Kamer de bevoegdheid zoodanig oordeel uit te spreken, de Kamer die stukken niet kende. De conclusie was hem daarom des te onbegrijpelijker, omdat zij streed met de premissen van het rapport, waarin verklaard werd, dat men met het gevoelen van den vorigen Minister eenstemmig was.

De *Minister van Koloniën* verklaarde dat wanneer hij de vrijheid nam in deze zaak, die eene handeling gold in den eigen boezem der Kamer, eene adviserende stem uit te brengen, het dan was omdat er een belangrijk Regeringsbeginsel in betrokken was. Ware hij lid der Kamer hij zou ontwijfelbaar stemmen tegen de conclusie. Hij zou het doen in de overtuiging, dat de Kamer, indien de conclusie werd aangenomen, den Minister zou uitnoodigen tot iets, wat niet lag in de bedoeling der inlichtingen welke de Minister verpligt is te geven en ook gaarne aan de Kamer geeft. Deze Regering toch heeft niet alleen getoond bereidwillig te zijn in het geven van inlichtingen, maar ook niet te schroomen in enkele gevallen mededeeling van stukken te doen. Hier was het echter eene andere vraag. Waar zou het heen, indien een tak der Volksvertegenwoordiging de Regering uitnoodigde om stukken *alsnog* af te leveren aan een harer gepensioneerde dienaren, die tot het Rijks archief behooren en waarvan de aflevering herhaaldelijk is geweigerd. Dit kon niet zijn de bedoeling van art. 89 der Grondwet. Bijaldien de Kamer zich met deze conclusie vereenigt en de Minister daaraan gevolg gaf (hetgeen hij echter niet geloofde het geval te zullen zijn), wat zou dan de toestand worden van het opperbestuur over de Kolonien? Elk ambtenaar die teleurgesteld was in zijne verwachtingen, wiens voorstellen niet waren aangenomen, om het even of hij berispt ware of niet, elk gewezen of nog dienend ambtenaar die niet verkreeg wat hij wenschte of meende dat hem toekwam, zou dan kunnen eischen uitlevering van in den boezem der Regering gewisselde stukken? De Minister kon het niet gelooven. Indien wij ons mogen verheugen dat Europa aan Nederland het bezit eener heugelijke vrijheid toekent, dan moet de Regering ook, om dezen lof te kunnen behouden, haar standpunt weten te handhaven. De Minister zelf was steeds geweest een voorstander van openbaarheid en een beschermer van de wetenschap, maar er zijn wetenschappen die, wanneer zij eene bepaalde rigting hebben, zoo niet het doel, dan toch het effect hebben om Regeringsstelsels te ondermijnen en daaronder behoorden vooral de Staats oeconomie en de statistiek. Men kon niet verlangen dat het Gouvernement dergelijke rigting in de hand werkte.

Wat het besluit van 1854 betrof was het bekend dat de Minister reeds bij het koloniaal batig slot had verklaard tot eene herziening daarvan te zullen overgaan. Hij had echter niet te kennen gegeven dat hij geene hechte waarborgen zou verlangen tegen misbruik van openbaarmaking van de kennis van Staatsgeheimen, die men in bezoldigde Staatsbetrekkingen had opgedaan, en waarvan de openbaarmaking onberekenbare gevolgen konde hebben. Die waarborgen, de Minister wist het, zouden moeijelijk zijn te vinden, vooral wanneer men overwoog dat men misbruik van vertrouwen, dat steeds heilig moest zijn, ook in dien zin kon maken, dat men zich zelfs van de hulpbronnen bediende die het geheugen aan de hand gaf. Hij zou overigens gaarne den raad in overweging nemen van den heer van Eck, om het besluit tegelijkertijd aan eene herziening te onderwerpen met het reglement op de drukpers. Hij had op dit laatste onderwerp een ontwerp van wet gereed liggen, en wanneer hij het nog niet had ingediend, dan was het alleen omdat hij niet de overkropping van onafgedane zaken wenschte te vermeerderen. Hij wilde er de verklaring bijvoegen, dat het steeds zijn doel zou wezen, eene eerlijke en wettige openbaarheid te gunnen, al bevatte zij ook eene berisping der Regering, maar ook al wat den Staat nadeelig kon zijn te weren.

Ten aanzien van de stukken die de adressant vroeg, moest de Minister eene toelichting geven, die in het rapport der commissie niet voorkwam. Bij den inventaris A. van de stukken die de adressant destijds aan de Regering overlegde, was gevoegd eene noot, verklarende, „dat die stukken als *geheim* in eene „bijzondere schrijftafel van den adressant waren bewaard en door onoplettendheid en toevallig onder „zijne papieren geraakt, zoodat zij op die wijze toevallig naar Nederland waren genomen." Hier moest de Minister in de eerste plaats opmerken, dat niet, zoo als de heer van Eck beweerde, de kolonien voor de wetenschap een gesloten boek waren. Er was geen Land waar de wetenschap zoo zeer werd beschermd als in Nederlandsch-Indië. Voor alle takken der wetenschap verschenen daar tijdschriften en de archieven stonden voor hunne redacteurs open. Bij alle mannen van wetenschap en kunst, ook hier te Lande, kon men zich doen inlichten dat men niet alleen geld aan de wetenschap ten koste legt, maar dat zij ook warme belangstelling ondervindt. Dat beroep deed de Minister in het openbaar en hij vreesde niet te worden tegengesproken. En zoo lang hij Minister zou zijn, zou hij die wetenschap met alle magt bevorderen, maar beletten dat zij een middel werd om bijoogmerken te bereiken, of dat zij diende tot stormram om het stelsel der Regering waarop de welvaart van Moederland en Kolonien rustte omver te rammen.

Maar in de tweede plaats, waarom verlangde de adressant die stukken terug? Ter zijner regtvaardiging. De Minister begreep dat niet. In 1846–47 was er eene epidemie. De heer Bosch deed velerlei voorstellen om die te voorkomen; hij wilde loodsen bouwen om daarin de zieken te verplegen; hij wilde de officieren van gezondheid naar de plaats zenden; hij wilde dat het Gouvernement geld gaf aan de gezonden om voedsel te koopen enz. De toenmalige Gouverneur-Generaal verzuimde geen oogenblik om de zaak te onderzoeken. De directeur der cultures en de residenten, geen enkele uitgezonderd, getuigden dat het de meest welvarende streek van Java was, dat er niets was dan rijk betaalde koffij-cultuur; dat er geen gebrek was; dat de inlander hoogst ongenegen was zich onder de zorg van den Europeaan naar tijdelijke hospitalen te begeven; dat de epidemie niet het gevolg was van ellende. Daarbij verklaarde de chef van het leger dat hij de officieren van gezondheid niet kon missen. In de plannen van den heer B. werd dus slechts voor een klein gedeelte getreden. De Gouverneur-Generaal begaf zich zelf ter plaatse, en ondervroeg de hoofden naar de oorzaak der epidemie en het antwoord was: neen, zij is niet het gevolg van gebrek, wij hebben dat wel meer gehad. Wanneer de twee vijandige berggeesten in deze streken tegen elkander strijden, was hun adem zoo verwoestend dat wij er niet tegen bestand zijn (Hilariteit). Maar in dit antwoord ligt een diepe zin, want het bleek dat de epidemie het gevolg was van vulkanische dampen, en *dat* was de strijd der booze berggeesten. Of er 100,000 menschen gestorven zijn dat geloofde de Minister niet, misschien 10 000, niemand had ze geteld, maar zeer zeker was het bestuur toen geen oorzaak van de ellende geweest. Wat den hongersnood van Demak betrof, daaraan was het bestuur niet zoo geheel onschuldig geweest, in dien zin dat hij het gevolg was van den vestingbouw en van den te sterken aanbouw van tabaksschuren. Men moest ook niet vergeten dat die streek was moeras, dat onder den generaal Daendels wel was drooggemaakt maar niet was omgedijkt. Bij groote regens veranderde de streek in een waterplas, en ook dit had tot de ramp bijgedragen. De Gouverneur-Generaal had gedaan wat hij kon en hij had de ambtenaren, die hem vroeger van de ramp hadden kunnen mededeeling doen, zonder aanzien des persoons ontslagen.

In welken zin de heer B. nu regtvaardiging behoefde, begreep de Minister niet. Vele voorstellen zelfs van den heer B. waren door de Regering gevolgd, onder anderen het zoo goed werkende stelsel om jonge Javanen, zoons van hoofden bij de hospitalen op te leiden. En waar zou het nu heen, wanneer een bestuur niet aannam voorstellen van zijne inferieuren, die inferieuren het regt zouden hebben stukken ter hunner regtvaardiging te vragen? Er was in die stukken niets gezegd wat aan het karakter van den adressant kon schaden; en de bekende brief van den Gouverneur-Generaal aan den Minister van Kolonien was geen openbaar stuk. Voor een groot gedeelte waren overigens de stukken van den adressant aan hem teruggegeven. De stukken die hij nu vroeg, waren door twee vorige Ministers geweigerd en de commissie zelve erkent dat in deze niet was gehandeld in strijd met het besluit van 1854. De Minister deelde dan ook volkomen de beginselen van den vorigen Minister, 1°, dat alleen de Regering beoordeelen moet dat al of niet openbaar mag worden gemaakt, 2°, dat het ook ter harer beoordeeling staat om al of niet de redenen mede te deelen waarop de afwijzing van het verzoek rust. Het gold hier geschillen tusschen de Regering en dienaren van den Staat, en de Minister kon de stelling van den heer van Eck niet toegeven, dat de Kamer bevoegd was hier tusschen beide te treden. Drie groote zaken maakten den Minister voor de toekomst van Nederl. Indië bezorgd. Vooreerst het overdreven fanatismus der Mohammedanen. Ten tweede het overdreven liberalisme der Europeanen in Indië. En ten derde de overdreven inmenging der Vertegenwoordiging in het koloniaal bestuur. Maar voor de laatste zaak koesterde de Minister niet zoo groote vrees: want de bekende bezadigdheid der Kamer behoefde hem voor die inmenging niet bezorgd te maken. Wanneer er redenen bestonden om thans niet in discussien te

treden over buitenlandsche staatkunde niet minder reden was er om niet al te zeer in de bijzonderheden van het koloniaal bestuur te treden. Des Ministers conclusie was, dat hij zou wenschen, dat de Kamer zich niet vereenigde met de conclusie, maar dat het adres zou worden nedergelegd ter griffie; dan kon een of ander lid een voorstel van wet of een adres aan den Koning provoceren: de twee eenige middelen die de Grondwet aan de hand geeft.

De heer *Hoynck van Papendrecht* (lid der commissie) verdedigde hare conclusie. Hij trad in eene retrospective beschouwing van de geheele toedragt der zaak, om te doen zien dat er grond bij de commissie twijfel was gerezen of de zaak ten aanzien van den heer B. niet al te streng naar den geest en de letter van het besluit was behandeld. Die twijfel werd ook gewettigd wanneer men lette op den onschuldigen aard der stukken door den adressant verlangd; wanneer men in overweging nam, dat die stukken eerst naar Indië tot onderzoek waren gezonden, en dat de vorige Minister de afgifte had geweigerd, op grond dat dan gapingen in het archief zouden ontstaan, ofschoon het slechts uittreksels en afschriften gold. Spreker verdedigde de conclusie ook tegen het verwijt, dat zij niet in verband zou staan met de premissen, en betoogde dat zij tot die conclusie was gekomen, juist omdat er een nieuw Minister was opgetreden, opdat deze de zaak nog eens in overweging kon nemen. Men moest ook niet uit het oog verliezen, dat art. 3 van het besluit van 1854 den Minister verpligt tot het afgeven van stukken, die tot regtvaardiging moeten dienen en wanneer het Staatsbelang er zich niet tegen verzet. In het woord *alsnog* lag geenerlei bedoeling van berisping; want de commissie had zelve erkend dat er niet was gehandeld in strijd met het besluit van 1854. Maar de commissie meende dat men niet gehandeld had naar de vrijgevige uitlegging die de vorige Minister aan dat besluit herhaaldelijk had gegeven. Ook moest hij ten sterkste opkomen tegen den twijfel door den Minister geopperd, alsof de commissie door het voorstellen van hare conclusie de bevoegdheid van de grenzen der Kamer zou zijn te buiten gegaan; omdat de commissie meende dat dit niet het geval was, zou zij hoofdzakelijk om die reden bij hare conclusie blijven persisteren. Eindelijk meende de spreker dat nu de Minister zelf in het openbaar voor een gedeelte de stukken had openbaar gemaakt en daarover gesproken, er geene reden hoegenaamd meer bestond om ze aan den adressant zelven af te geven.

De heer *van Hoëvell* zou over de zaak niet hebben gesproken, indien de Minister er hem geen aanleiding toe had gegeven. Ook hij verheugde zich in de aanstaande herziening van het besluit, doch deed uitkomen hoe moeijelijk het zou wezen om uit te maken, wie beoordeelen zou, wat al of niet openbaar mogt worden gemaakt? Wat de conclusie betrof, hij kon niet deelen in de bezwaren van den heer Godefroi. De conclusie sloeg op hetgeen onmiddellijk vooraf ging, namelijk op de overweging dat er sedert een nieuw Ministerie was opgetreden en dat het wenschelijk was dat dit Ministerie de zaak nog eens onderzocht. Indien hij vóór de conclusie zou stemmen, het zou ook zijn, omdat de Minister reeds meermalen had getoond, zoo veel mogelijk aan het verlangen der Kamer te voldoen, ook dan wanneer hij bij het eerste gezigt meende daaraan geen gehoor te kunnen geven. Ook nu hoopte hij dat de Minister eindigen zou met te zeggen: „ik zal de stukken toch geven." Eindelijk moest hij opmerken dat de Minister tegen zijne gewoonte met groote warmte, zekeren hartstogt, had gesproken. De reden daarvan was weldra opgelost. Het was gebleken voor hen die het niet wisten, dat de stukken, die de adressant vroeg, betrekking hadden tot een verschil tusschen den Minister, destijds Gouverneur-Generaal, en den adressant. Het had hem verwonderd dat de Minister in het fond der questie was getreden. Hij zou dat voorbeeld niet volgen, maar liever de verdediging overlaten aan den man die aangevallen was. Hij deed echter eene vraag, en deze was de volgende: De Minister had gesproken over de questie in het bezit van alle bescheiden; zou de Minister nu weigeren om den heer Bosch af te geven de wapenen die hij verzocht, om in staat te zijn een loijalen en eerlijken strijd te strijden.

Na deze debatten repliceerden de heeren *Godefroi*, *van Eck*, *Hoynck van Papendrecht* en de *Minister van Kolonien*. De Minister zeide in zijne repliek, dat hij de commissie dank zegde voor hare verklaring, dat zij met hare conclusie geene afkeuring bedoeld had; en antwoordde den heer van Hoëvell, dat de Minister persoonlijk de afgifte der stukken wenschte, maar dat hij er zich van moest onthouden, omdat er een Regerings-beginsel in betrokken was.

De heer *Godefroi* stelde alsnu eene nieuwe conclusie voor, luidende aldus: „De Kamer, vertrouwende op „de toezegging van den Minister van Koloniën, dat het „Koninkl. besluit van 13 jan. 1854 aan eene her„ziening zal worden onderworpen, besluit de inlich„tingen, aan de Kamer medegedeeld bij schrijven „van den vorigen Minister van Koloniën van 9 julij „1857, voor kennisgeving aan te nemen."

Nadat de heer *van Nispen* verklaard had te zullen stemmen tegen de beide conclusien, omdat 1°. de Minister de verzekering had gegeven van geen gevolg aan de conclusie der commissie te zullen geven, en 2°. omdat de conclusie van den heer Godefroi zijns inziens behoorde te luiden: „gehoord de verklaring „des Ministers enz." werden de debatten gesloten verklaard.

De conclusie der commissie werd *verworpen* met 41 tegen 21 stemmen.

Voor stemden de heeren Storm, Jespers, van Eck, Dullert, Kingma, Westerhoff, Dommer, Hugenholtz, van der Linden, Heemskerk, Betz, van Hoëvell, Hoynck van Papendrecht, Olivier, Idserda, van Franck, Reinders, Hoekwater, Gevers Deynoot, Poortman en Zijlker.

De conclusie van den heer *Godefroi* werd almede *verworpen* met 35 tegen 27 stemmen. *Tegen* stemden de heeren Thorbecke, Idserda, van Franck, Reinders, Wintershoven, Hoekwater, Gevers, Poortman, Beens, Zijlker, Storm, Jespers, Kempenaer, van Eck, Schimmelpenninck, Bots, Dullert, van Lijnden, Kingma, Westerhoff, Slicher, Dommer, van Nispen, van Asch van Wijck, Hugenholtz, Meeussen, van der Linden, Hoffman, Heemskerk, Betz, van Hoëvell, von Bieberstein, Hoynck van Papendrecht, Olivier en de Voorzitter.

Het gevolg dezer stemmingen is, dat de zaak onbeslist is gebleven.

Wees- en Momboirkamers.

Daarna was aan de orde de conclusie van het rapport der commissie, belast met het onderzoek van het verslag der algemeene commissie van liquidatie der zaken van de voormalige Wees- en Momboirkamers, wegens den stand harer werkzaamheden op 31 december 1858. Die conclusie strekte onder anderen, om een afschrift van het rapport te zenden aan den Minister van Finantien, vooral op grond dat de commissie onder de aandacht der Regering wenschte te brengen, dat de commissie van liquidatie naar het scheen de gewone behoedzaamheid niet in acht nam, door noodeloos proceskosten ten laste der kapitalen van de liquidatie te brengen. De heeren *Schimmelpenninck* en *Olivier*, leden van die commissie van liquidatie, verzetteden zich tegen de conclusie. Zij betoogden in de eerste plaats dat de commissie niet ligtvaardig te werk ging bij het voeren van processen en dat zij daarbij alleen behartigde de belangen haar door de wet toevertrouwd, en in de tweede plaats dat het renvooi naar den Minister daarom geen effect kon sorteren, omdat de Minister geen invloed kon uitoefenen op de overtuiging der commissie, die de eenige rigtsnoer was, waarnaar de handelingen der commissie zich regelden.

De *Minister van Finantien* verzette zich tegen dit laatste betoog. Hij meende, dat niet de commissie van liquidatie in de Tweede Kamer hare handelingen had te verdedigen, maar dat het de taak der Regering was, om opmerkingen betrekkelijk de handelingen dier commissie te beantwoorden. De Minister moest het bepaald tegenspreken dat eene administrative commissie, door de wet ingesteld, zich zoo zou kunnen verheffen boven de Lands Regering, dat deze op haar geen invloed zou kunnen uitoefenen. Indien de Tweede Kamer der Staten-Generaal opmerkingen had mede te deelen dan behoorde zij dat te doen aan den verantwoordelijken Minister en deze zou dan, na het advies der commissie te hebben ingewonnen, die opmerkingen beantwoorden.

Desniettegenstaande werd ook deze conclusie *verworpen* met 29 tegen 21 stemmen.

Tegen stemden de heeren Thorbecke, Wintershoven, Hoekwater, Beens, Zijlker, Stolte, Storm, van der Poel, Jespers, van Eck, Schimmelpenninck, Bots, de Lom de Berg, Luyben, Strens, de Poorter, Dommer, van Foreest, van Nispen, van Asch van Wijck, Meeussen, van der Linden, Heemskerk, van Hoëvell, von Bieberstein, van Deinse, Hoynck van Papendrecht, Olivier en Godefroi.

Nadat ter tafel was gebragt het eindverslag op het wetsontwerp tot wijziging der wet op het regt van overgang en successie, waaromtrent de dag der beraadslaging nader zal worden bepaald, is de behandeling der nog aan de orde zijnde onderwerpen verdaagd tot morgen ochtend ten 11 ure.

Zitting van Vrijdag den 18 Maart.

Deze zitting werd gepresideerd, bij afwezigheid van den heer van Reenen, het eerste gedeelte door den heer Dullert, als tweeden kandidaat op de nominatie voor de Voorzitters-waardigheid; het tweede gedeelte door den heer president van Reenen. Er is ingekomen een ontwerp van wet tot bekrachtiging eener overeenkomst tusschen de Regering gesloten en de maatschappij voor op- en aanvoer van de Oosterschelde.

Op voorstel van den heer Thorbecke heeft de Kamer besloten, om twee nieuwe commissien te benoemen, ten einde aan de Kamer voor te stellen nieuwe conclusien betrekkelijk de twee rapporten, waarvan de conclusien gisteren waren verworpen. De spreker merkte op, dat de regter zich aan eene uitspraak niet mag onttrekken, en evenmin de Kamer zich mag onthouden van het nemen van een besluit. Dat voorstel werd, gelijk reeds is opgemerkt, aangenomen nadat de Voorzitter had herinnerd, dat een gelijk besluit was genomen door de Kamer op den 15 mei 1852, toen ook eene conclusie was verworpen.

Staat der Scholen 1854/55 en 1855/56.

Aan de orde is de conclusie [illegible] het onderzoek der inlichtingen [illegible] Minister van Binnenlandsche Zaken op het verslag der commissie uit de Kamer betrekkelijk de Regeringsverslagen wegens den staat der hooger- middelbare- en lagere scholen over 1854/55 en 1855/56. Deze conclusie strekt om het rapport ook mede te deelen aan den Minister van Binnenlandsche Zaken, met uitnoodiging om aan de Kamer te willen geven de inlichtingen, welke bij het rapport verlangd worden.

Na eenige weinige opmerkingen is die conclusie aangenomen. De heer Delprat nam in bescherming de tucht, die plaats had op de Militaire Academie te Breda, aan welker goede werking de commissie scheen getwijfeld te hebben; waarop de heer Godefroi, als lid der commissie, antwoordde, dat dit de bedoeling niet geweest was, maar dat het oog was gevestigd op de gebeurtenissen, die onlangs op de Akademie hadden plaats gegrepen. De heer van Lynden betreurde het, dat, volgens het verslag der commissie, curatoren van sommige gymnasia klaagden, dat de jongelieden die gymnasia verlieten zonder voldoende kennis te hebben opgedaan, om de Hoogeschool te bezoeken, en dat zij toch daarop werden toegelaten. Tot deze punten bepaalde zich de geheele discussie.

Tractaat met Japan.

Daarna wordt behandeld de conclusie der commissie, in wier handen gesteld was de memorie van beantwoording, ingezonden door den Minister van Koloniën op het verslag der commissie, die belast was met het onderzoek van het, op 30 januarij 1856 tusschen Nederland en Japan gesloten tractaat. Die conclusie strekt, om, in afwachting van het nader met Japan gesloten handelsverdrag, voor het tegenwoordige in de zaak, betrekkelijk het in 1856 aangegane tractaat, te berusten, en een afschrift van het rapport te zenden aan de Ministers van Kolonien en van Buitenlandsche Zaken.

De heer *van Lijnden* heeft bij deze gelegenheid gewezen op de verklaring der Regering, voorkomende in een der gewisselde stukken betrekkelijk het tractaat, dat Nederland bovenal voor de Christenen de vrije belijdenis en uitoefening der Christelijke godsdienst verkregen en verworven had, dat het voor de geheele Christenheid zoo smartelijk gebod van het met voeten treden van het beeld van Christus, tot nu toe volgehouden, uitdrukkelijk en voor altijd was afgeschaft. De spreker verheugde zich over deze uitkomst, maar indien hij het verslag overwoog, hetwelk betrekkelijk dit tractaat was ingezonden door onzen Commissaris in Japan, en geplaatst in de Staats-Courant van 20 februarij 1858, dan had het hem gestuit de wijze waarop men in Japan zich over het Christendom uitliet en den toon waarop de Commissaris dat had beantwoord. Vooral had het hem verwonderd dat niet meer op de invoering van het Christendom in Japan was aangedrongen. De Japannezen spraken van die invoering als van een handel in katoen, en wij hadden om den wille des handels ons jaren lang als Christenen vernedering getroost. De spreker hoopte dan ook dat voortaan niet alleen het handelsbelang, maar ook de belangen van de ééne ware beschaving, de Christelijke beschaving, zouden worden bevorderd, en dat men door ons volgend gedrag ons vroeger gedrag zou trachten goed te maken.

De heer *van Hoëvell* meende dat de gewigtige gebeurtenissen die in den laatsten tijd in Japan hadden plaats gegrepen, in zijn oog bewezen dat de staatkunde die Nederland ten opzigte van Japan had gevolgd, verkeerd is geweest. Die staatkunde was de volgende geweest: Wij beroemden ons jaren lang dat wij bij uitsluiting en alleen in Japan handel mogten drijven en om dat voorregt te behouden, getroostten wij ons dikwerf groote vernederingen. Die staatkunde is meermalen bestreden en men meende dat het Japansche Gouvernement zou toegeven, indien men met kracht had gehandeld en verandering van toestand had geëischt. Wat is later gebeurd? Amerika en Engeland, begrijpende dat Japan zich niet langer moest isoleeren, zijn met het Japansche Gouvernement gaan onderhandelen. Maar hoe? met stoomschepen en kanonnen, en ten gevolge dier krachtige houding werd Japan opengesteld. En nu meende de spreker dat er geen aanleiding meer bestond om, gelijk de Regering thans nog doet, met een zeker opgewonden hoogdravenden toon te gewagen van onze betrekkingen met Japan. De Minister van Kolonien toch, heeft bij zijne memorie van beantwoording zeer naïf in een naschrift medegedeeld, dat het onzen Commissaris in Japan gelukt was (dus het scheen moeite te hebben gekost), om dezelfde voordeelen te verkrijgen, die Noord-Amerika en andere Staten verworven hadden. Wij kwamen dus à la queue; waar was de grond om zich te beroemen, wanneer wij slechts verkregen, wat een ander vroeger reeds ontvangen had? Neen, wij behoorden veeleer nederig te zijn, en erkennen, dat de toestand thans zoo is, dat wij moeten trachten die voorregten te verkrijgen die mogelijk zijn. Ten slotte rigtte de spreker eene tweeledige vraag tot de Regering. 1°. Toen de *Soembing* aan Japan ten geschenke werd gegeven, verklaarde de toenmalige Minister, dat dit geschenk strekte als een nieuw bewijs onzer welwillendheid jegens Japan, doch dat er geen geldelijke schade door geleden zou worden, want dat de Oostersche Vorsten zoo royaal zijn, dat hun tegengeschenk nog altijd veel grooter is. Nu vroeg hij, of het contra cadeau van Japan werkelijk voldaan had aan de groote verwachting van den toenmaligen Minister. 2°. de Minister had in zijne memorie van antwoord te kennen gegeven dat de Japansche Regering reeds een gedeelte der door het Nederl. geleverde goederen, in gouden kobangs's had betaald: hij vroeg nu hoe eigenlijk de rekening stond tusschen Japan en het Nederl. Gouvernement.

De *Minister van Koloniën*, de gemaakte opmerkingen beantwoordende, verklaarde dat eerst bij het latere tractaat, hetwelk aan de Kamer zal worden medegedeeld, verkregen was het verlof tot het bouwen van Christelijke kerken op Japan; dat de voormelde toezegging van de afschaffing van het beeldtrappen ook werkelijk was vervuld, en dat wanneer het Japansche Gouvernement zulks niet in een openbaar tractaat heeft durven zeggen, het dan was omdat volksvoordeelen moesten ontzien worden. Overigens leiden alle berigten omtrent Japan ingekomen, tot de verwachting dat de Japansche Natie thans op een standpunt was, waarop zij spoedig de Christelijke godsdienst zou aannemen. Wat betreft de door ons gevolgde staatkunde in Japan, de Minister geloofde dat zij strekte tot onze eer en dat zij ons gesteld had in het genot derzelfde voordeelen, als of wij die staatkunde gedreven en gesteund hadden door krachtsvertoon. Zeer zeker was het, dat het Nederland is geweest die de openstelling van Japan verkregen had, niet alleen voor zich zelve maar ook voor alle anderen. Nu weder was verzekering ontvangen omtrent het verlof van retoeren was hetgeen voor den handel van groot belang, daar nu ook de uitvoer van edele metalen toegestaan is. Japan stelde in ons het grootste vertrouwen, het vroeg bij ons telkens [illegible] raad en het volgde dien raad bijna altijd op. [illegible] De Minister moest daarbij de verklaring afleggen [illegible] van onzen handel, [illegible] een lust van ontwikkeling aan den dag legde, veel grooter dan hij zich had durven vleijen, en het zou niet lang duren of men zou daarvan groote uitkomsten zien. Decima zou weldra een groot *emporium* voor den handel kunnen worden. — Wat de vragen van den heer van Hoëvell betrof, de Minister moest in de eerste plaats opmerken, dat ook Engeland nog onlangs aan Japan een stoomschip ten geschenke had gegeven, en in de tweede plaats, dat hij niet kende het volle cijfer der waarde van het contra cadeau, zoodat hij daaromtrent geen bepaald antwoord geven kon. Wat de openstaande rekening aanging, ook de Minister had daaromtrent gevraagd eene rekening-courant; doch sedert dien tijd waren er *indicatien* gegeven, die hem deden vertrouwen, dat een groot deel van het saldo reeds door Japan was afgedragen; terwijl hij er geen oogenblik aan twijfelde, of het Japansche Gouvernement, bij zijne gehechtheid om een eenmaal gegeven woord onwrikbaar gestand te doen, zou de belangrijke leveringen van het Nederlandsch Gouvernement tot de laatste cent terugbetalen.

Daarna werd de conclusie der commissie zonder hoofdelijke stemming goedgekeurd.

Contract met den Sultan van Siak.

Vervolgens was aan de orde de conclusie der commissie, in wier handen gesteld was het met den Sultan van Siak en onderhoorigheden gesloten contract, welke conclusie strekt, om het verslag bij afschrift te verzenden aan den Minister van Koloniën.

Na eenige luttele opmerkingen van den heer de Kempenaer over den tekst van het contract, die door den Minister van Koloniën werden beantwoord, voorzooveel deze in staat was die op dit oogenblik te geven, werd de conclusie aangenomen.

Nader budget van hoofdstuk V der Staatsbegrooting over 1858.

Dit wetsontwerp lokte geene discussie uit; alleen lichtte de Minister van Binnenlandsche Zaken de opmerking toe, voorkomende in het eindverslag, waarin door sommige leden was betoogd, de niet-noodzakelijkheid van eene nadere vaststelling van het eindcijfer eener zoodanige begrooting. De Minister betoogde evenwel de wenschelijkheid daarvan, ook op grond van antecedenten op dit punt. Daarna werd het outwerp van wet met algemeene stemmen goedgekeurd.

Onteigening van percelen ten behoeve van een weg naar Rosendaal.

Daarna werd behandeld het wetsontwerp tot onteigening van percelen ten behoeve van den aanleg van een provinciale weg van Fijnaart over Oud Gastel naar Rosendaal (Noordbrabant).

De heer *van Wintershoven* bragt vooraf rapport uit over een adres van den Raad van Oud Gastel, waarbij deze groot bezwaar maakt tegen het voorgedragen ontwerp.

De heer *L. D. Storm* bestreed in eene uitvoerige rede dat wetsontwerp, op grond dat het algemeen belang de onteigening der in de wet bedoelde percelen niet eischte; dat het oorspronkelijke voornemen geweest was den ouden weg te volgen, welk plan daartoe door de Staten der Provincie was goedgekeurd, en dat de nieuwe rigting, welke aan den weg was gegeven, veel aanzienlijker uitgaven van de kosten van onteigening zou ten gevolge hebben. — Ook de heer *van der Linden* kon zich met het voorstel niet vereenigen, omdat de noodzakelijkheid der onteigening niet was gebleken; de wensch toch om aan een weg eene meer regte rigting te geven, om dien weg fraaijer te maken was geene reden tot toepassing van het exceptionele middel, om een eigenaar tegen zijn wil van zijn eigendom te ontzetten. — Nadat de *Minister van Binnenlandsche Zaken* de wetsvoordragt had verdedigd en aangetoond dat alle bevoegde autoriteiten de nieuwe rigting van den weg noodzakelijk hadden gekeurd, omdat zij eene groote bogt zou afsnijden en op den duur minder kosten van onderhoud zou vergen, werd het wetsontwerp *aangenomen* met 50 tegen 7 stemmen.

Tegen stemden de heeren van Foreest, Thorbecke, Storm, van Wintershoven, Westerhoff, Idserda en van der Linden.

Wijziging der Tarieven van sommige Accijnsen.

(Men zal zich herinneren dat dit wetsontwerp strekt om het collectief zegel en opcenten, alsmede het zegelregt op sommige documenten tot uitslag, vervoer en inslag van accijnsgoederen, ter vereenvoudiging te vereenigen met de hoofdsom van den accijns.

De heer *van Eck* verklaarde het niet eens te zijn met hem die tegen dit wetsontwerp bezwaar had, maar dat hij de voordragt aanbeval als eene vereenvoudiging in de heffing der accijnsen voor de ambtenaren en als een gerief voor de belastingschuldigen. Er was echter een punt in het voorloopig verslag, waarop de Minister niet had geantwoord en van welk antwoord zou afhangen of hij vóór of tegen de wet zou stemmen. In het verslag namelijk was de stelling verkondigd, dat het besluit der Kamer, om eene in de wet op de middelen opgenomen belasting daaruit te ligten, nog geenszins afschaffing dier belasting medebragt, omdat ook na zoodanig besluit de wet, krachtens welke de belasting geheven wordt, blijft bestaan. Die stelling steunde misschien op art. 171 der Grondwet; maar naar het oordeel van den spreker streed zij met art. 119 der Grondwet, hetwelk bepaalt, dat de middelen tot dekking der uitgaven door de wet worden vastgesteld. Volgens hem hing de heffing eener belasting af van de omstandigheid dat zij jaarlijks door de Kamer werd bekrachtigd. Was dit niet het geval, kon de Regering belastingen innen ondanks de verwerping van de wet op de middelen, dan zou de Kamer geen middel meer bezitten om een Ministerie te dwingen een beroep te doen op het Volk. Nu wenschte hij de meening der Regering omtrent dit punt te vernemen, want indien ook zij de leer was toegedaan die in het verslag was verkondigd, dan zou hij tegen de wet moeten stemmen, ten einde aan de Kamer niet te ontnemen de bevoegdheid, om althans de opcenten met vrucht te kunnen afstemmen.

De heer *van Deinse* zou zich met het voorstel vereenigen, doch wenschte bij die gelegenheid den Minister van Finantien te verzoeken zijne aandacht te vestigen op het beramen van middelen om den landbouwer, die vrijdom van zout genoot, als dienende tot bemesting of voeder van vee, van de daaraan verbonden formaliteiten te ontheffen, en tevens te doen onderzoeken, of er geen ander preparaat was te vinden dan de tegenwoordig gebruikt wordende, voor het vee zoo onsmakelijke bestanddeelen tot vermenging van het zout.

De heer *van Voorthuyzen*, herinnerende, dat nu ook het wetsontwerp tot afschaffing van den accijns op de brandstoffen in andere overweging was gegeven, en daaruit opmakende, dat [illegible] afschaffing voorloopig niets zou komen, drukte de hoop uit dat de Minister van Finantien zijne aandacht zou vestigen op de verbetering der grondslagen, waarop die accijns werd geheven. Hij hoopte evenwel dat de accijns zelf zou worden afgeschaft, opdat, na de aanneming van het tarief; ook blijken mogt dat de bloei der fabrieken der Regering en der Kamer evenzeer ter harte gingen, als die van den handel.

De heer *van Reede van Oudtshoorn* verklaarde zich voor de wet; want de ineensmelting der opcenten met de hoofdsom was voor hem de beste waarborg dat de accijnsen niet verder zouden worden opgedreven. De voordragt lag bovendien geheel in de rigting van zijn stelsel, namelijk om alle gemeente-accijnsen op te heffen, waartoe het Rijk een of meer zijner directe belastingen moest afstaan. Uit dit oogpunt beschouwd, scheen hem deze voordragt toe een stap nader te zijn tot verwezenlijking van zijn geliefkoosd stelsel en daarom zou hij voor de wet stemmen.

De heer *Hugenholtz* betoogde bij gelegenheid der behandeling van deze wet, dat er in de prov. Groningen eene geheime provinciale belasting op het gedistilleerd en den wijn bestond, die zijns inziens streed met de grondwet, met de provinciale wet en met de gemeentewet. Er was toch door de gem. dier provincie vastgesteld eene eensluidende verordening op de heffing van accijns op gedisteleerd en wijn, met ponds pondsgewijze verdeeling der opbrengst onder de gemeenten. Die verordening werkte vooral voor hen, die uit eene andere provincie naar Groningen wenschten in te voeren, als eene provinciale belasting, en hij wenschte nu de aandacht van den Minister van Binnenlandsche Zaken op deze zaak te vestigen.

De heer *Betz* had zich afgevraagd of het noodzakelijk was dat in deze voordragt voorgestelde regeling vast te stellen, voor en aleer eene definitieve regeling van het belastingstelsel had plaats gegrepen. Die vraag moest hij ontkennend beantwoorden. Vooraf moest worden uitgemaakt welke belasting er zoude worden geheven, en eerst daarna kon men bepalen op welke wijze dat zou geschieden. Een ander bezwaar tegen de voordragt bestond bij den spreker daarin, dat door de ineensmelting van opcenten met hoofdsom, aan sommige belastingen een kenmerk van bestendiging zou worden gegeven, hetwelk hem min wenschelijk voorkwam. Dit bezwaar werd gewigtiger indien hij overwoog, dat de Regering in de voordragt niet had begrepen den accijns op de brandstoffen, omdat zij voornemens was dezen accijns af te schaffen; de conclusie scheen den spreker dan ook natuurlijk dat door deze voordragt aan te nemen, men den stempel van bestendiging zou drukken op die accijnsen, welke in de voordragt waren opgenomen. Afgescheiden van dat alles had de spreker ook bezwaar tegen de zaak zelve, omdat bij de moeijelijkheid om belastingen in haar geheel af te schaffen, trapswijze afschaffing veeleer denkbaar was, en dat dit denkbeeld wel verwezenlijkt kon worden door het behoud van de opcenten en door trapswijze afschaffing daarvan, maar niet door de verhooging van de hoofdsom met die opcenten.

(*Zie het vervolg en slot in de Courant.*)

Gedrukt en uitgegeven bij
G. en C. A. van Reyn,
te Rotterdam.